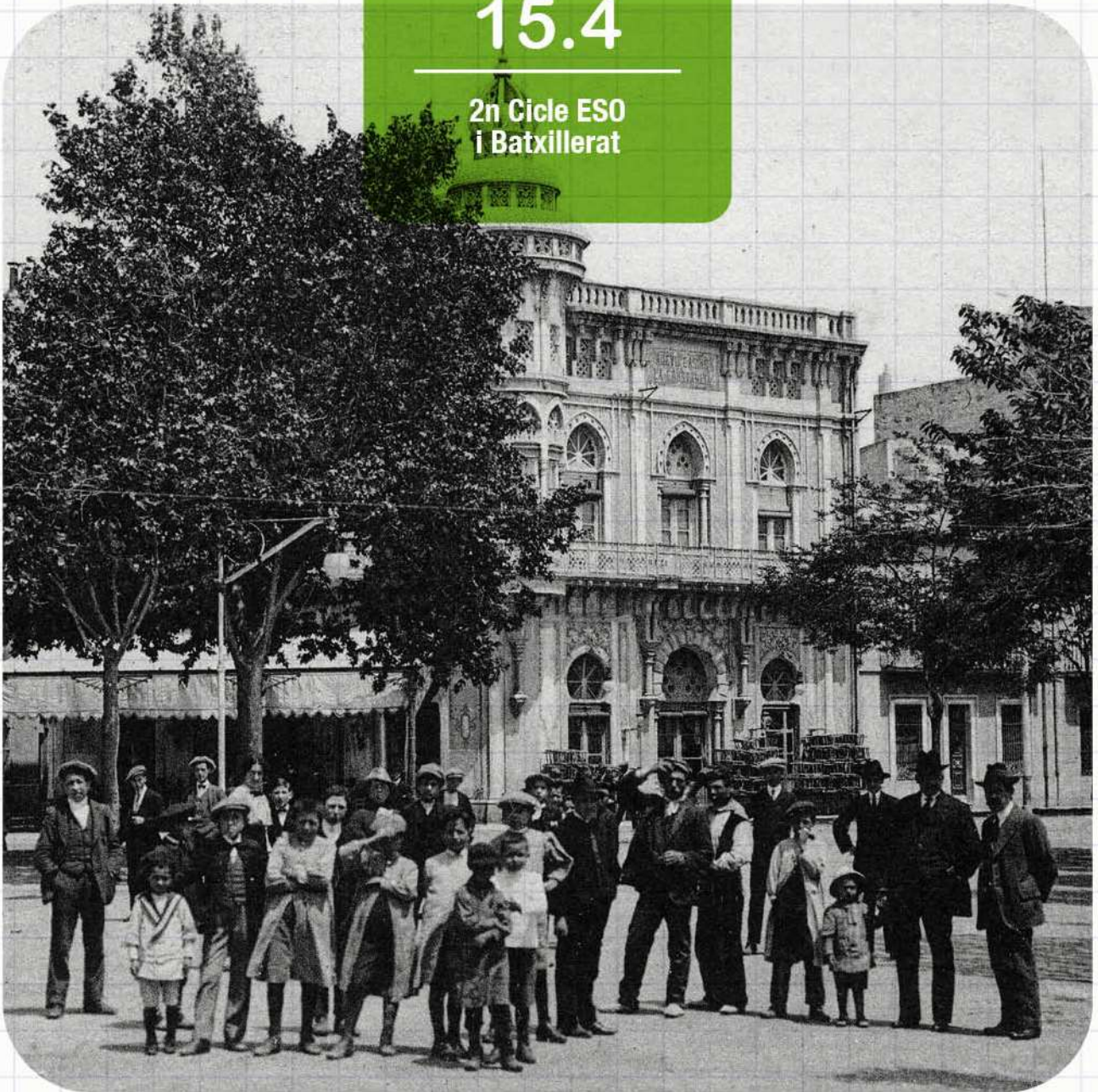




PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

15.4

2n Cicle ESO
i Batxillerat



EL
CASINO
DELS
NOIS

EDITA

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Arxiu Municipal

COL·LECCIÓ

El Trinquet
Quaderns Didàctics
Proposta d'unitat didàctica núm. 15.4
Educació Secundària Obligatòria (2n cicle)
I Batxillerat

AUTORIA

Maria Calzada Olivella

FOTOGRAFIES I DOCUMENTS

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

GRAFISME I MAQUETACIÓ

Dosis Studio



EL TRINQUET
QUADERNS
DIDÀCTICS

Publicacions de
Sant Feliu de Guíxols

El nom *trinquet* en terminologia naval serveix per designar el pal més proper a proa en les embarcacions de més d'un pal o també la vela que s'enverga en el trinquet. En la parla popular ganxona s'anomenen *trinquets* els petits crancs que hi ha a les roques.

Exemplar gratuït

Qualsevol part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, il·lustracions i fotografies, pot ser reproduïda, emmagatzemada i/o transmesa sempre i quan es demani l'autorització prèvia de l'autor, l'editor o el titular dels drets d'explotació.



AJUNTAMENT DE
Sant Feliu de Guíxols
www.guixols.cat

Fotografia
de la portada:

Grup de gent al passeig
del Mar amb el Casino
dels Nois al fons a
principis del segle XX.

AMSG. Col·lecció
España-Ibáñez
(Autoria desconeguda)



PRESENTACIÓ

*A totes les generacions ganxones
que han viscut alegries i dificultats
al Casino dels Nois;
que ens han deixat els seus valors,
perquè els preservem i lleguem
a les generacions futures.*

Els Quaderns Didàctics *El Casino dels Nois* han estat creats amb la voluntat de completar el bloc de recursos didàctics dels Tallers d'Història dedicats a l'entitat i el seu edifici, reconeixent-lo com a patrimoni cultural i alhora, com a potencial didàctic. Reconeixent la societat Nou Casino la Constància, com a entitat arrelada a Sant Feliu des de mitjan segle XIX, que en la seva trajectòria ha participat i és un reflex de la història vital dels guixolencs.

Conegut com a *Casino dels Nois* pel tarannà dels seus associats, més que no pas per la pertinença a un grup econòmic, sinó per la idea de pensament progressista, que s'atorga a la joventut —dels Nois—, l'entitat, entenent els socis i l'edifici, ha viscut moments àlgids i de dificultats. Malgrat tot, el Casino, ha fet sempre honor al seu nom: constància. El Nou Casino la Constància, nom femení, ha estat sempre el punt de mira de Sant Feliu, tant des de l'aspecte social com urbanístic.



Seguint fites concretes de la seva trajectòria, podríem trobar que enguany, 2022, celebrariem diverses dates¹: 171è de la fundació de l'entitat, 134è de l'inici de la construcció de l'edifici, 135è de la inauguració, 120è de l'ampliació del xamfrà i torre, 94è de la darrera ampliació i 44è de la catalogació de l'edifici com a *Bé Cultural d'Interès Nacional* per part del Ministeri de Cultura, lliurant-lo així de ser enderrocat per la febre constructiva dels anys seixanta i setanta.

El fil conductor d'aquests materials, doncs, ha estat trenat per dos elements: l'humà i l'arquitectònic. Aquests són elements que trobem en cada quadern a través de tres pilars fonamentals: el context econòmic i sociocultural, l'edifici -com a element arquitectònic-, i els valors estètics i humans.

Així doncs, la primera part, treballa el context que propicià la creació d'entitats culturals; la segona part, tracta l'edifici, com a element arquitectònic, protagonista, en el seu espai, però també com a creació d'uns anhels i un somni dels qui el portaren a terme, i per últim, la tercera part, on es posen de relleu els valors humans i artístics, que aporten l'existència d'una entitat i, per tant, del fenomen de l'associacionisme i del Modernisme a través de l'edifici emblemàtic del Casino dels Nois. Acabem amb una Coda que segueix la trajectòria de l'edifici durant els difícils anys de la febre constructora, el nomenament com a *Bé Cultural d'Interès Nacional* i les perspectives de futur.

Però, des dels Tallers d'Història, creiem que aquests materials, com una partitura o una obra literària, no serien sense els intèrprets. Cada docent, en el moment de l'aplicació, genera un acte creatiu personal, que, transmès a la classe, origina una interacció amb l'alumnat, de la qual tots en són creadors i receptors, produint el moment àlgid en el qual tots participen i gaudeixen del coneixement.

Una vegada més, des de l'equip dels Tallers d'Història de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, us convidem a viure amb intensitat el procés de coneixement i valoració del nostre patrimoni humà i material.

Maria Calzada i Olivella

¹ Vegeu cronologia a l'Annex





ORIENTACIONS PER LA DOCÈNCIA

1. ESTRUCTURA DELS QUADERNS

Per aquest Taller d'Història s'han creat els quaderns didàctics següents:

1. Infantil-1r Primària. S'unifiquen aquests dos nivells, ja que el procés de lectoescriptura a 1r encara no està consolidat.
2. Primària: 2n, 3r i 4t. El criteri d'unificar 2n de Primària amb el Cicle Mitjà ha estat el fet que l'alumnat d'aquest nivell ja té assolit l'aprenentatge de lectoescriptura.
3. Cicle Superior de Primària i 1r cicle ESO (1r i 2n)
4. 2n cicle ESO (3r i 4t) i Batxillerat.

Tal com s'ha indicat en la presentació, cada quadern consta de tres apartats, introducció i coda:

Dossier <i>El Casino dels Nois</i>		
INTRODUCCIÓ		El Casino, un edifici singular Nou Casino la Constància o Casino dels Nois?
1a part: context	1.1 Context: canvi de model econòmic	Territori i economia i societat
	1.2 La rifa del suro	Procés d'industrialització
	1.3 Canvis a la societat	Conseqüències del canvi de model econòmic



2a part: l'edifici	2.1 Ubicació a l'espai	<p>Creixement de la ciutat:</p> <p>Canvis a la façana marítima, des de la muralla medieval al segle XIX</p> <p>Evolució dels edificis de la línia de mar XIX</p> <p>Evolució dels edificis de la línia de mar XX</p>
	2.2 Sociologia: client i artista	<p>El client: la societat Nou Casino la Constància</p> <p>L'artista: l'arquitecte General Guitart</p> <p>El contracte</p> <p>Cost de l'edifici i pagaments</p>
	2.3 Descripció de l'edifici	<p>Fonts gràfiques</p> <p>Fonts documentals</p> <p>Fonts materials</p>
	2.4 Valoració estètica	<p>L'arquitectura a finals del XIX: el Modernisme</p> <p>El Casino: valoració estètica. Exterior</p> <p>El Casino: valoració estètica. L'interior</p> <p>El Casino: edifici modernista?</p>

3a part: valors	3.1 L'associacionisme	L'associacionisme. Societats d'ajuda mútua
	3.2 Funció del Casino	<p>El Casino: funcions i activitats</p> <p>Ser soci del Casino</p>
	3.3 Context cultural	<p>El Modernisme a Sant Feliu de Guíxols</p> <p>Passejant pel Modernisme de la ciutat</p>



4. Coda	Evolució del Casino fins avui	<p>Canvis a Sant Feliu: la segona rifa dels anys 1960</p> <p>Volen enderrocar el Casino?!</p> <p>Salvem el Casino!!</p> <p>Transcendència: el Casino avui</p>
---------	-------------------------------	---

2. Metodologia

La base metodològica d'aquests treballs té quatre pilars: el treball amb fonts visuals, escrites i materials; l'aprenentatge a través del descobriment i del fer; el raonament i el diàleg entre docents i alumnat i la síntesi i la comunicació –oral, escrita o digital- del nous coneixements.

Des del treball a l'aula o l'imprescindible treball de camp, en la visita a l'edifici del Casino i en la ruta del Modernisme a Sant Feliu de Guíxols, la seqüència de treball segueix aquestes pautes:

1. Inici del tema amb la motivació i la recerca dels coneixements previs.
2. Exposició per part del professorat de quins són els objectius o de què parlarem o treballarem durant la unitat.
3. Presentació a través de l'exposició oral i del diàleg amb la classe de cada activitat.
4. Treball personal, en parelles o petits o grups de descoberta dels materials.
5. Síntesi del treball, a nivell de classe, o fer-ne partícip el centre, a través d'exposicions o d'activitats conjuntes.

També es proposen activitats que poden implicar altres grups del centre i fins i tot, tots els grups que en formen part: alumnat, professorat, personal no docent i famílies, com és el cas de l'apartat final del 3.3 Context cultural, on es proposa que l'alumnat faci de guia en aquesta ruta. O el plantejament de reproduir una festa del Casino, amb el darrer exercici de 3.2 Funció del Casino, posem en pràctica les activitats del Casino. Muntem un ball com el dels nostres avantpassats.



Aquest Taller, a més, té un aspecte metodològic que s'ha utilitzat en altres de manera parcial, però en aquest cas del Casino n'ha estat l'ànima. Com que hem treballat a partir d'una font material, l'edifici -obra arquitectònica-, a la base de tot el material hi ha la metodologia de la història de l'Art. Una metodologia holística, que considera la importància de tots els elements que han col·laborat per obtenir el resultat final, la del grup Àgora².

Els plantejaments d'aquest grup són coincidents amb la filosofia dels Tallers d'Història i és per això que els esmentem, per fer-nos-en més conscients: el treball amb fonts primàries en l'estudi d'obres d'art, que treballa amb fonts tan materials com fonts escrites, textos històrics i literaris, per mostrar una visió sintètica i total de l'obra en el seu temps. Una obra d'art, com qualsevol fet que vulguem estudiar, no és un fet aïllat, sinó que és fruit d'un context social, d'uns coneixements tècnics i del factor humà.

El resultat, l'obra d'art, revertirà a la vegada en un públic receptor que en gaudirà i la valorarà. I perdurarà en el temps segons canvis o continuïtats del context que l'ha creada i del valor que com a obra artística aquesta societat sigui capaç de atorgar-li.

Parteix d'un context, pertany a una època, sorgeix a partir d'uns elements que ho fan possible, arriba a un receptor, el públic, i perdura per unes circumstàncies determinades. Així doncs, seguint aquesta visió, trobarem l'argument d'aquest dossier.

Un context social, econòmic i cultural —1a part: Sant Feliu abans del Casino. La creació de l'obra artística. —2a part: L'edifici. Sociologia, client i artista, anàlisi formal, anàlisi estètica. Valoració, significat i funció. —3a part. I hem afegit una Coda, per comprendre i valorar la seva pervivència fins avui.

Com diu Erwin Panofsky:

² Grupo Àgora (1985) I.C.E. d'Oviedo. *Trabajos prácticos de Arte. Una visión integradora*. Madrid: Ed. Akal, 1991



«La història de l'art no és concebible, en el seu sentit més alt, sense una oberta i generosa relació amb la història íntegra, amb la teoria i l'estètica, amb la filosofia i la cultura tota. L'obra d'art és una entitat de les que parteixen, com els filaments de les neurones, connexions amb les creences, les idees, la situació històrica dels pobles que la crearen.»

3. Continguts treballats. Àrees implicades

Tenint com a eix fonamental el Casino, com a entitat i el seu local -edifici històric-, les activitats que es treballen van des de la història social, econòmica i cultural dels segles XIX i XX fins a la història de l'art, amb un treball d'anàlisi sobre el Modernisme.

Llengua i Literatura, la primera com a substrat de tot el treball, la segona en el cas de les referències i anàlisi del poema de Jacint Verdaguer.

Aspectes artístics, audicions i dansa, amb els temes de coreografia.

Són, doncs, aprenentatges que abracen els àmbits Social, Lingüístic, Matemàtic, Artístic, Cultura de Valors i els transversals Digital, i Personal i Social.

4. Currículum competencial ESO

4.1. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Des del punt de vista competencial, aquests materials responen a les competències bàsiques següents:

	COMPETÈNCIA ESO	Unitats Didàctiques <i>El Casino dels Nois</i>
1.	Comunicativa lingüística i audiovisual	En totes les unitats
2.	Competència artística i cultural	4 Com és el Casino?



3.	Tractament de la informació i competència digital	En totes les unitats
4.	Competència matemàtica	3 Sociologia. Construcció de l'edifici
5.	Competència d'aprendre a aprendre	Transversal totes les unitats
6.	Competència d'autonomia i iniciativa personal	4 Com és el Casino?
7.	Competència en el coneixement i interacció amb el món físic	INTRODUCCIÓ. 1 Sant Feliu abans del Casino 2 Ubicació a l'espai 3 Construcció de l'edifici

4.2 COMPETÈNCIES PER ÀMBITS

COMPETÈNCIES BÀSIQUES DE L'ÀMBIT LINGÜÍSTIC

DIMENSIÓ COMPRESIÓ LECTORA

Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls.

Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 4 Com és el Casino. 5 La funció del Casino. 6 Coda.

Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 4 Com és el Casino. 5 La funció del Casino. 6 Coda.

DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA

Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització.



En tots els capítols del dossier.

Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.

En tots els capítols del dossier.

Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.

En tots els capítols del dossier.

DIMENSIÓ COMUNICACIÓ ORAL

Competència 7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals.

En totes les intervencions i presentacions d'activitats.

Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents.

4 Com és el Casino.

Competència 9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

Totes les activitats orals.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

Competència 10. Llegir obres i conèixer-ne l'autoria i els períodes més significatius de la literatura catalana, castellana i universal.

2 Ubicació a l'espai. "Els dos campanars" de Jacint Verdaguer.

Competència 12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments.

2 Ubicació a l'espai. Deixem volar la creativitat.



COMPETÈNCIES BÀSIQUES DE L'ÀMBIT MATEMÀTIC

DIMENSÍO RESOLUCIÓ DE PROBLEMES

Competència 2. Emprar conceptes, eines i estratègies matemàtiques per resoldre problemes.

3 Sociologia. Construcció de l'edifici.

DIMENSÍO RAONAMENT I PROVA

Competència 6. Emprar el raonament matemàtic en entorns no matemàtics.

3 Sociologia. Construcció de l'edifici.

DIMENSÍO CONNEXIONS

Competència 8. Identificar les matemàtiques implicades en situacions properes i acadèmiques i cercar situacions que es puguin relacionar amb idees matemàtiques.

3 Sociologia. Construcció de l'edifici.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES ÀMBIT SOCIAL

DIMENSÍO HISTÒRICA

Competència 1. Analitzar els canvis i les continuïtats dels fets o fenòmens històrics per comprendre'n la causalitat històrica.

Continguts clau • Cronologia i temps històric. • Coneixements històrics temporals. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i d'Europa. • Les dones en la història i en les societats actuals.



Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 2 Ubicació a l'espai. 5 Funció del Casino. 5.1 L'associacionisme. 6 Coda: evolució fins avui.

Competència 2. Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.

Continguts clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Fonts primàries i secundàries. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Models d'interpretació geogràfics i de fets històrics. • Anàlisi d'imatges i referents estètics. Descodificació de llenguatges icònics, simbòlics i audiovisuals. Treball amb fonts primàries i secundàries que han estat la base de tots els apartats.

Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 2 Ubicació a l'espai. 3 Sociologia: client i artista. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 5.1 L'Associacionisme. 6 Coda: evolució fins avui.

Competència 3. Interpretar que el present és producte del passat, per comprendre que el futur és fruit de les decisions i accions actuals.

Continguts clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i d'Europa.

Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 2 Ubicació a l'espai. 3 Sociologia: client i artista. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 5.1 L'Associacionisme. 6 Coda: evolució fins avui.

Es repeteixen molts ítems de la competència 2.

Competència 4. Identificar i valorar la identitat individual i col·lectiva per comprendre la seva intervenció en la construcció de subjectes històrics.



Continguts clau • Estratègies comunicatives en situacions d'interacció oral. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i d'Europa. • Les dones en la història i en la societat actual.

Introducció. 1 Sant Feliu abans del Casino. 2 Ubicació a l'espai. 3 Sociologia: client i artista. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 5.1 L'Associacionisme. 6 Coda: evolució fins avui.

Es repeteixen molts ítems de les competències 2 i 3.

DIMENSIÓ CULTURAL I ARTÍSTICA

Competència 8. Analitzar les manifestacions culturals relacionar-les amb els seus creadors i la seva època per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.

Continguts Clau • Cronologia i temps històric. Coneixements històrics temporals. • Fonts primàries i secundàries. • Les dones en la història i en les societats. • Les manifestacions artístiques en el seu context històric. Valoració estètica. • Estils i llenguatges expressius. Anàlisi d'imatges i referents estètics. Descodificació de llenguatges icònics, simbòlics i audiovisuals. • Defensa, protecció i difusió del patrimoni historicoartístic i cultural. • Canvis i continuïtats o ruptures en el món de la cultura i l'art i en les mentalitats. • La diversitat cultural i religiosa com a riquesa de les societats. Relativisme cultural.

3 Sociologia: client i artista. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino.

Competència 9. Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat per defensar la seva conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.

Continguts Clau • Les manifestacions artístiques en el seu context. Valoració estètica. • Estils i llenguatges expressius. Anàlisi d'imatges i referents estètics. Descodificació de llenguatges



icònics, simbòlics i audiovisuals. • Defensa i protecció i difusió del patrimoni historicoartístic i cultural. • Canvis i continuïtats i ruptures en el món de la cultura l'art i les mentalitats. • La diversitat cultural i religiosa com a riquesa de les societats. Relativisme cultural.

4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 6 Coda: evolució fins avui.

Competència 10. Valorar les expressions culturals pròpies, per afavorir la construcció de la identitat personal dins d'un món global i divers.

Continguts Clau • Defensa i protecció i difusió del patrimoni historicoartístic i cultural. • Canvis i continuïtats i ruptures en el món de la cultura l'art i les mentalitats. • La diversitat cultural i religiosa com a riquesa de les societats. Relativisme cultural. • Identitats personals i col·lectives.

Pertinença i cohesió social.

4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 6 Coda: evolució fins avui.

DIMENSIÓ CIUTADANA

Competència 11. Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.

Continguts Clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació i vocabulari propi. • Identitats personals i col·lectives. Pertinença i cohesió social.

4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 6 Coda: evolució fins avui.

Competència 13. Pronunciar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones.

Continguts Clau • Les dones en la història i en les societats actuals. • Cerca anàlisi i contrast d'informacions diverses.

5 Funció del Casino.



COMPETÈNCIES BÀSIQUES ÀMBIT ARTÍSTIC

DIMENSIÓ PERCEPCIÓ I ESCOLTA

Competència 1. Utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques.

2 Ubicació a l'espai. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino.

DIMENSIÓ SOCIETAT I CULTURA

Competència 8. Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions.

Continguts Clau • Art i societat. Atributs característics dels estils i gèneres més rellevants, històrics i contemporanis, amb relació als contextos i les funcions en què van ser creats. • Expressió raonada d'opinions, oralment i per escrit, emprant una terminologia correcta i adoptant una actitud oberta, de diàleg i respecte mutu.

4 Com és el Casino.

Competència 10. Fer ús del coneixement artístic i de les seves produccions com a mitjà de cohesió i d'acció pro social.

Art i societat.

Continguts Clau • L'obra d'art: context, funcions, similituds i diferències respecte a altres societats i cultures. • El paper de l'artista en els diferents moments històrics. • Art, artesanía i disseny. • Evolució històrica dels conceptes. Societats i cultures.

3 Sociologia: client i artista. 4 Com és el Casino.



COMPETÈNCIES ÀMBIT EDUCACIÓ FÍSICA

DIMENSIÓ ACTIVITAT FÍSICA I TEMPS DE LLEURE

Competència 6. Planificar i organitzar activitats en grup amb finalitats de lleure.

5 La funció del Casino. Posem en pràctica les activitats del Casino!

DIMENSIÓ EXPRESSIÓ I COMUNICACIÓ CORPORAL.

Competència 8. Utilitzar activitats amb suport musical com a mitjà de relació social i integració comunitària.

5 La funció del Casino. Posem en pràctica les activitats del Casino!

COMPETÈNCIES ÀMBIT DIGITAL

DIMENSIÓ INSTRUMENTS I APLICACIONS

Competència 2. Utilitzar les aplicacions d'edició de textos, presentacions multimèdia i tractament de dades numèriques per a la producció de documents digitals.

En les activitats que es vulguin.

2 Ubicació a l'espai. 4 Com és l'edifici.

DIMENSIÓ TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ENTORNS DE TREBALL I APRENTATGE

Competència 4. Cercar, contrastar i seleccionar informació digital adequada per al treball a realitzar, tot considerant diverses fonts i mitjans digitals.

2 Ubicació a l'espai. 4 Com és l'edifici. 6 Coda: evolució fins avui.

Competència 5. Construir nou coneixement personal mitjançant estratègies de tractament de la informació amb el suport d'aplicacions digitals.

2 Ubicació a l'espai. 4 Com és l'edifici.



COMPETÈNCIES ÀMBIT PERSONAL I SOCIAL

DIMENSIÓ APRENDRE A APRENDRE

Competència 2. Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge.

És la filosofia d'aquests materials.

DIMENSIÓ PARTICIPACIÓ

Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable.

És la filosofia d'aquests materials.

1 Sant Feliu abans del Casino. 2 Ubicació a l'espai. 3 Sociologia: construcció de l'edifici. 4 Com és el Casino. 5 Funció del Casino. 6 Coda: evolució fins avui.



5. Currículum competencial Batxillerat

Competències generals. Des del punt de vista competencial aquests materials responen a les competències generals que, al Batxillerat, continuen el desenvolupament de les competències bàsiques de l'educació obligatòria.

	COMPETÈNCIA BATXILLERAT	Unitats Didàctiques <i>El Casino dels Nois</i>
1.	Comunicativa	En totes les unitats
2.	Competència en gestió i tractament de la informació.	4 Com és el Casino
3.	Competència digital	En totes les unitats
4.	Competència en recerca	1. Sant Feliu abans del Casino 3. Sociologia. Construcció de l'edifici 4. Com és el Casino 5. Funció del Casino
5.	Competència personal i interpersonal	4. Com és el Casino 5. Funció del Casino 6. Coda: Evolució fins avui
6.	Competència en el coneixement i interacció amb el món físic	Introducció 1. Sant Feliu abans del Casino 2. Ubicació a l'espai



Annex 1. El Casino dels Nois. Cronologia

1851	Una quarantena de guixolencs funden l'associació recreativa la Constància, prenent com a model una entitat de Figueres. Local al carrer de la Creu. Organitzen balls i concerts. Augment de socis.
1851-1888	Canvis constants de local: carrer Sant Pere, rambla del Portalet, carrer de Mitja Galta (carrer Guíxols), carrer dels Arbres (la Rambla), carrer del Mar (passeig del Mar), carrer Sant Llorenç i carrer de la Rutlla.
1888	Inici tràmits per local propi. Compren dues cases a Portalet, 6 i carrer Sant Roc, 2. Venda d'obligacions de 25 pta. cadascuna.
1889	Inauguració edifici projectat per l'arquitecte General Guitart.
1894	Problemes financers amb la banca Romaguera. Dissolució de l'entitat.
1895	Ressorgeix l'entitat Nou Casino la Constància.
1899	Projecte de l'arquitecte Manel Vega i March per a l'ampliació del local: xamfrà passeig Guíxols i torre.
1901-1902	Inauguració de l'ampliació.
1921	Construcció del tendal exterior amb cinc pilars de fosa.
1926-1928	Ampliació segons projecte de l'enginyer Jaume Lladó, mitjançant adquisició de les cases núm. 4 del carrer Sant Roc i núm. 3 del passeig dels Guíxols. La façana passeig passa de 3 a 5 finestres.
1975	La Junta de l'entitat acorda la venda i enderroc de l'immoble i l'Ajuntament aprova la llicència.



1978	El Ministeri de Cultura va catalogar l'edifici com a <i>Bé Cultural d'Interès Nacional</i> i en va prohibir l'enderrocament.
1979	Exposició <i>90 anys del Casino dels Nois o la permanència d'una imatge</i> . Aprovació del projecte d'obres de conservació i rehabilitació del Casino la Constància. El Ministeri de Cultura va executar el Projecte d'obres de conservació i rehabilitació del Casino la Constància, redactat per l'arquitecte Arcadi Pla, consistent en la reparació dels desperfectes de les façanes i de la torre, i el tractament com a façana de la mitgera vista de l'edifici veí; les obres van ser rebudes definitivament el 30 de juliol de 1982.
1990	Celebració del centenari del Casino dels Nois: Exposició commemorativa a l'edifici del Casino. Mostra de fotografies antigues, treballs escolars, anuncis i invitacions del Casino a la casa Patxot. Concurs literari de Sant Jordi sobre el tema. Activitats del dia de lliurament de premis: cercavila, xocolatada i ball amb disfresses de l'època. Edició d'una postal retallable del Casino. Xerrades sobre associacionisme organitzades al Casino dels Nois.
2014	Celebració del 125è aniversari: edició de <i>L'Arjau</i> núm. 71, <i>125 anys del Casino dels Nois</i> .
2015	Organització d'una edició dels Tallers d'Història curs 2015-2016: Organització d'activitats (contes, xerrades, tallers de plàstica i passi d'audiovisuals) Mostra Artística de Sant Jordi organitzada per la Biblioteca Pública Octavi Viader.



2021	<p>Organització d'una edició dels Tallers d'Història curs 2021-2022, el Casino un símbol de la capacitat de transformació dels guixolencs:</p> <p>Organització d'activitats (contes, xerrades, tallers de plàstica i passi d'audiovisuals).</p> <p>Mostra Artística de Sant Jordi organitzada per la Biblioteca Pública Octavi Viader.</p> <p>Organització d'una exposició de treballs de plàstica de l'alumnat conjuntament amb el Museu d'Història.</p> <p>Elaboració i narració del conte <i>En Floc i la Taca al Casino dels Nois</i>.</p>
------	--



Annex 2. Currículum competencial ESO

Àmbits/matèries, dimensions, competències d'àmbit i conceptes clau

Àmbits	Matèries	Dimensions	Competències d'àmbit	Conceptes clau
Lingüístic	Llengua catalana i literatura	Comprensió lectora	C1, C3	CC1, CC2, CC3
		Expressió escrita	C4, C6	CC4, CC5
		Comunicació oral	C7, C9	CC56, CC8
		Literària	C10, C12	CC11, CC13, CC14
Matemàtic	Matemàtiques aplicades	Resolució de problemes	C2, C6	CC3
		Connexions	C8	CC4
Social	Ciències Socials Història	Històrica	C1, C2, C3, C4	CC3, CC6, CC8 CC1, CC5, CC7, CC10
		Cultural i artística	C8, C9, C10	CC3, CC4, CC5, CC11; CC12, CC13, CC14, CC15, CC16
		Ciudadana	C11, C13	CC1, CC30; CC11, CC17



Artístic	Educació Visual i Plàstica	Percepció i escolta	C1	CC1, CC2, CC5, CC10, CC13
		Expressió, interpretació, creació	C3, C4	CC4, CC5, CC6
		Societat i cultura	C8, C10	CC6, C10, CC11, C12
Cultura de valors	Cultura i valors ètics	Personal	C1	CC1
		interpersonal	C5, C6	CC5
		sociocultural	C9, C10	CC40, CC41, CC42, C45
Digital	Transversal a totes les matèries	Instruments i aplicacions	C2	CC9
		Tractament de la informació	C4, C5	C13, C12, C17
Personal i social		Aprendre a aprendre	C2	
		Participació	C4	



SUMARI

INTRODUCCIÓ

1. SANT FELIU ABANS DEL CASINO
 1. Context: canvi de model econòmic
 2. La rifa del suro
 3. Canvis a la societat

2. UBICACIÓ A L'ESPAI
 - 2.1 Creixement de la ciutat
 - 2.2 Evolució dels edificis de la línia de mar al s. XIX
 - 2.3 Evolució del paisatge urbà davant del mar al s. XX

3. SOCIOLOGIA. CONTRUCCIÓ DE L'EDIFICI
 - 3.1 Qui intervé en la construcció de l'edifici? Client i artista
 - 3.2 La construcció de l'edifici: el contracte
 - 3.3 Quant va costar aquest edifici? Pressupost i finançament

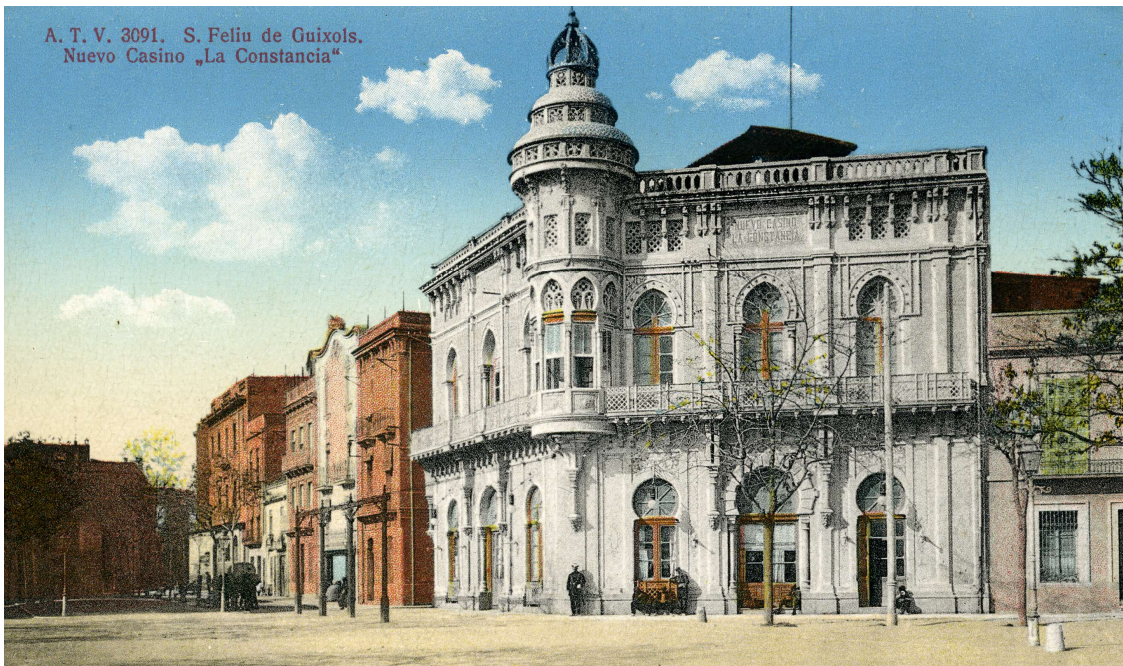
4. COM ÉS EL CASINO?
 - 4.1 Quin estil té?
 - 4.2 Valoració estètica: l'exterior
 - 4.3 Valoració estètica: l'interior

5. LA FUNCIÓ DEL CASINO
 - 5.1 Què en sabem dels casinos? L'associacionisme
 - 5.2 La societat Nou Casino la Constància o Casino dels Nois
 - 5.3 Per acabar... Fem un ball com abans!

6. CODA: EVOLUCIÓ FINS AVUI
 - 6.1 Volen enderrocar el casino?!!!
 - 6.2 Transcendència: el casino avui
 - 6.3 Ressenyes per saber l'evolució fins avui



INTRODUCCIÓ: EL CASINO, UN EDIFICI SINGULAR



Observem aquesta fotografia i establim un diàleg a classe:

Sabeu quin edifici ens mostra?

Si no el coneguèssim, a quin lloc del món podríem pensar que està construït?

N'hi ha molts d'edificis com aquest a la costa gironina?

Què el fa singular?

La fotografia porta un títol. Quin nom té l'edifici?

Sabeu si la gent de Sant Feliu de Guíxols el coneix per un altre nom?

En aquest dossier descobrirem una part important de la vida de Sant Feliu tot relacionant treball i oci i buscarem solucions a preguntes com:

- Per què la Societat «La Constància» volien tenir un local on reunir-se?
- Qui podia construir un edifici tan especial?
- Què havia passat a Sant Feliu perquè fos important tenir aquest tipus d'edificis?
- Com era Sant Feliu i la façana mar del passeig dels Guíxols abans de construir el Casino?



- Com van dissenyar aquest edifici? Com el van construir?
- Quines professions van participar en la construcció?
- Com el van pagar?
- Quines activitats feien els del Casino?

«LA CONSTÀNCIA» CASINO CULTURAL O RECREATIU

Casino:

«Club, associació de persones amb finalitats culturals d'oci com la lectura, tertúlies i celebració de balls i festes.»



A començaments de l'any 1851 un grup de persones de Sant Feliu es van unir per formar una associació recreativa, d'esbarjo, amb el nom de *la Constància*, seguint com a model una entitat de Figueres.

L'inici del casino la Constància fou a mitjan segle XIX , el 17 de gener de 1851, en un moment de dificultats econòmiques en plena crisi de les activitats tradicionals de la població -agricultura i pesca– que feia que un nombre important de guixolencs la població emigressin cap a Amèrica.

Durant els primers trenta anys, la societat mai va disposar d'un local propi, sinó que va ocupar diversos locals a: el carrer Sant Pere, la rambla del Portalet, el carrer de Mitja Galta (passeig dels Guíxols), carrer dels Arbres (la Rambla), el carrer de Mar (passeig del Mar), el carrer de Sant Llorenç i el carrer de la Rutlla.

Elaboració pròpia



Què pensem quan sentim la paraula *casino*? Pensem en un edifici?



Qui i quan van crear l'associació la Constància?



Quins problemes van tenir els primers trenta anys d'existència?

....Però se'l coneix com a *Casino dels Nois*. Per què?



Llegim el text de Gaziell:

«[...] el Casino dels Nois ha estat sempre el més viu i **genuí** de la vila, i el més antic de la comarca, que de fet existia des de 1851. L'expressió "els Nois", a Sant Feliu no vol dir pas únicament de la gent jove, ni tampoc dels **fadrins**, ni els **econòmicament modestos**, ni res de semblant. Vol dir l'element **no anquilosat**, obert d'esperit i radicalment "progressista" sense tenir en compte l'edat, la fortuna ni la condició social. El Casino dels Nois sempre ha estat ple d'homes amb cabells grisos o blancs, i ensem buit de fatxendes, d'aquells que "es donen to", fan sonar la bossa o pretenen ser més del que són. [...] Era una barreja de petits fabricants de taps, de menestrals instruits, de comerciants desperts, de treballadors autodidactes, de lliurepensadors i de federals de tota la vida.»

Gaziell Sant Feliu de la Costa Brava
Barcelona: Editorial Aedos, 1963, p. 219-220



Glossari: Què vol dir?...

Genuí:

Fadrins:

Econòmicament modestos:

No anquilosat:



Com eren els socis del Casino perquè se'ls coneguéss amb el nom de *els Nois*?



Quina mena de persones no trobaríem al Casino?



Saps qui eren *els federals*?

En aquest dossier descobrirem una part important de la vida de Sant Feliu, que relaciona el treball i l'oci i buscarem solucions a les preguntes que hem plantejat.

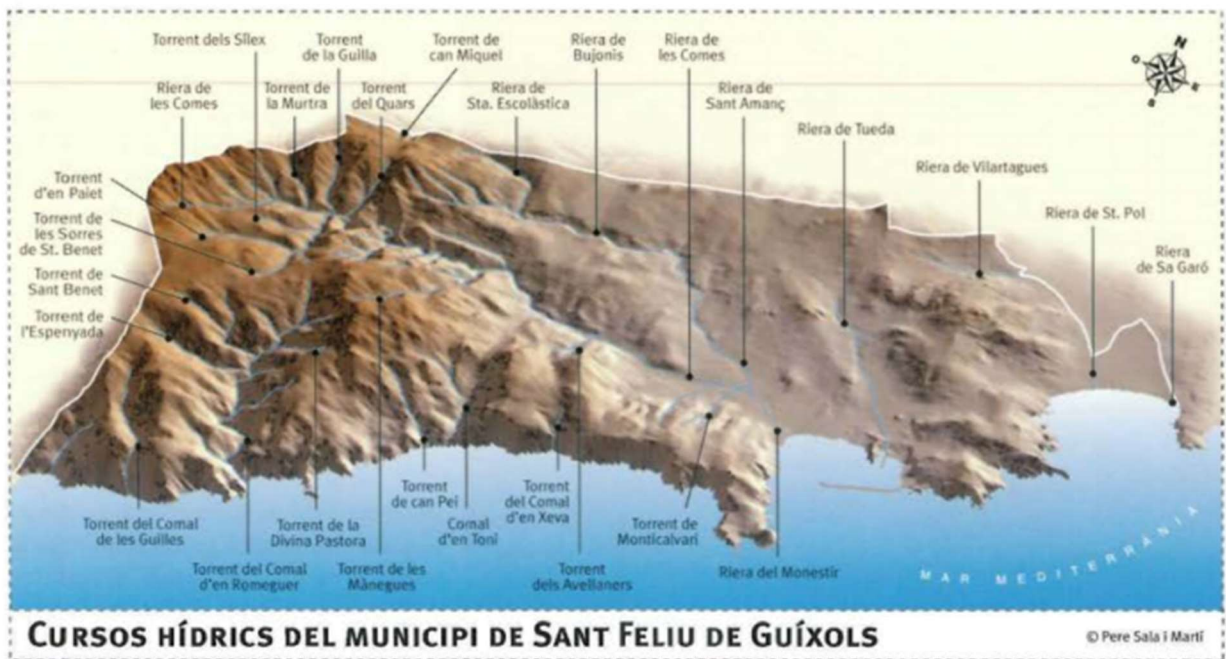


1 SANT FELIU ABANS DEL CASINO

1.1 Context: canvi de model econòmic

Com es pot arribar a construir aquest edifici singular? Qui ho podria fer i com? Primerament hem de recordar de què vivien a Sant Feliu cap al 1850. De què es podia viure a Sant Feliu?

- 👁️ Fixa't en aquest plànol físic del terme municipal de Sant Feliu de Guíxols, ha estat extret del llibre de Pere Sala Martí *L'evolució del paisatge de Sant Feliu de Guíxols*. Veiem els recursos naturals del lloc: el mar i un territori envoltat de turons. Reconeixes alguns noms referits a barris de la ciutat?



Assenyala al mapa:

- L'espai que ocuparia la ciutat.
- Encercla els noms relacionats amb barris que tu coneguis.



Respon:

Hi ha molt espai per conrear grans camps?

Quins oficis hi podem trobar abans de l'aparició del Casino?



Gaziel ens explica la situació després de la guerra de Successió, a principis del segle XVIII:

«La gent. Misèrrima, més que treballar normalment, era contrabandista i pescadora. Oficis aleatoris i sempre de mal borràs.

[...] el terrassà –que cultivava l’horta i la vinya i el magre camp de Sant Feliu dins la conca estretíssima que deixen lliure a una agricultura elemental els turons que la tanquen, poblats d’alzines sureres. Terrassans, mariners, petits oficis manuals, botiguers, firaires.»



D'on ve la paraula...?

Misèrrima:

Terrassans:

Mariners:



Què feien els...?

Petits oficis manuals:

Botiguers:



Qui «cultiva la vinya, l’horta i el magre camp de Sant Feliu»?
En té prou? Quina altra feina ho complementa?



Què et suggereix la imatge? És una fotografia que es troba a l'Arxiu Municipal. L'autor és Jaume Bertran i va ser feta entre el 1886 i el 1889.





2. La rifa del suro

👁 Llegim els paràgrafs següents i com explica Gaziel “la rifa del suro”:

«I va ser justament enmig enmig de la gran maror política d'aquella centúria¹ memorable que li caigué a Sant Feliu la primera rifa grossa de la seva vida. La sobtada valoració del suro, que l'industrialisme² i el lliurecanvi³, nounats al centre i a l'occident d'Europa, escapaven arreu va convertir de cop i volta la vila, arraulida en el seu racó de món, en un dels mercats més actius on es concentrava s'elaborava i s'expandia una primera matèria d'universal demanadissa.»

Gaziel *Sant Feliu de la Costa Brava* (pàg. 35-36)

«[...] sense més ni més, li havia tocat la sort de veure com les arbredes de la comarca, tota plantada d'alzines sureres, es convertien en una mina d'or, perquè donaven sense cap esforç una primera matèria raríssima, i que, de sobte, tot el món cobejava.»

Gaziel *Sant Feliu de la Costa Brava* (pàg. 66)

VOCABULARI

¹ *D'aquella centúria* és una expressió que es refereix al darrer terç del segle XIX, cap al 1875.

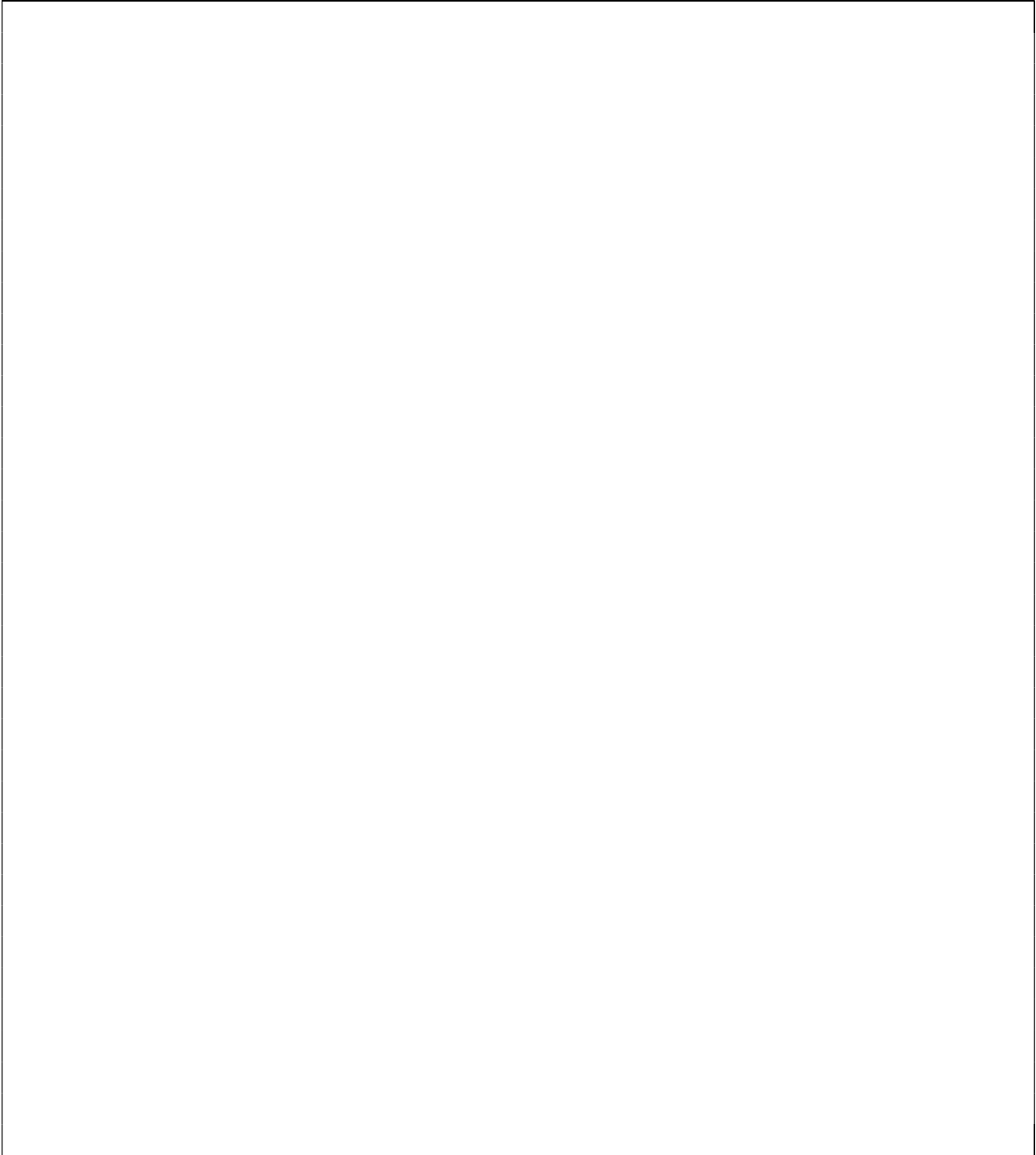
² *Industrialisme* és el model de treball que consisteix en transformar una matèria prima en un producte nou.

³ *Lliurecanvi* és...




Respon:

- Què vol dir que a Sant Feliu els va caure la *rifa grossa* de la seva vida? És que jugaven a la loteria?
- Amb què compara el canvi de treball, quan van veure que el suro era tan demanat i tan important?
- En què consistia aquesta rifa? Quin producte es va valorar a partir de llavors que abans no tenia cap importància?
- Què se'n feia?



3. Canvis a la societat

 Mirem aquesta altra fotografia de l'Arxiu Municipal:



A Sant Feliu van començar a sorgir fàbriques i tallers que treballaven el suro per convertir-lo en taps. Quin nom tindrà aquesta indústria, tenint en compte el producte final (els taps)?



Resumeix en poques paraules la base del canvi:

A sant Feliu, a partir de meitat del segle XIX.....

.....

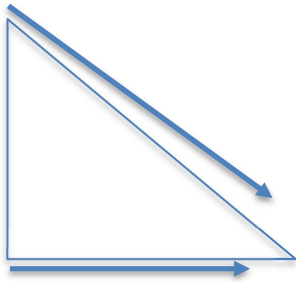
va sorgir la indústria.....

👁️ Fixa't en l'esquema següent i explica'l:

1850

1851

Terrassà



Pescador

TAPER



La fabricació de taps: a partir de 1880 hom pot considerar que la fabricació i el comerç del tap entrà en una època d'expansió. El nombre de fàbriques s'ampliava:

Vinyas i Cia	1867	c/ dels Arbres (actual Rambla)
Batet	1869, 1887, 1895	ctra. de Palamós
J. Rovira	1871	ctra. de Girona
Perdrieux	1872	Tueda
Ferrer i Cia	1876	ctra. de Palamós
Vinyas, Huygen i Cia.	1877	c/ Sant Isidre
Estrada i Cia.	1877	c/ Eres
Pecher	1881	c/ Pecher
Bender	1882,	ctra. de Tossa
O. Canadell	1885,1904	c/ Surís
Batet	1869, 1887, 1895	ctra. de Palamós
Tornabells	1888	c/ Havana i c/ Sta. Magdalena
Sebastià Cateura	1888	c/ Huguet
Brugada i rifà	1889	ctra. de Palamós
Badosa i Soler	1889	c/ Sta. Magdalena
Dausà	1891	c/ Girona
Sala	1892	plaça Monestir
Burgell	1893	c/ Sta. Teresa
Pecher	1894, 1898	c/ Pecher
Salip	1894, 1899	c/ Huguet i c/ Surís



Batet	1869, 1887, 1895	ctra. de Palamós
Bender	1898	passatge del Bruc
Vilà	1898	ctra. de Palamós
Nadal	1899	ctra. de Girona
Salip	1894, 1899	c/ Huguet i c/ Surís
C.A. Greiner i fills	1906	c/ Pecher i c/ Bruc



El Casino, tal com el coneixem, es construeix entre els anys 1888 i 1889:

1. Quantes empreses existien abans de la construcció del Casino?
2. Quantes apareixen el mateix any?



Fixa't en aquesta gràfica, extreta de la Viquipèdia: els canvis en l'economia, portaran també uns canvis en la població.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

1787	1857	1877	1887	1900	1910
5.090	6.515	7.773	9.219	11.333	11.327




Respon:

1. Entre quins anys hi ha un salt més gran en l'augment de població?
2. Què passa en aquests anys pel que fa al número de fàbriques?
3. Podem relacionar-ho amb el Casino?



Augment de població:

Interval d'anys	Augment de població	Nombre de fàbriques	Què passa amb el Casino?
1857-1877	1.258 persones		S'ha fundat el 1851
1887-1900			Construeixen l'edifici del passeig
1900-1910			

 Evolució social:

«[...] la Restauració imposà una estabilitat política que coincidí amb aquella etapa de prosperitat per als negocis de la burgesia comercial i industrial de Sant Feliu. [...]

D'un poble gran en sorgia una petita ciutat industrial. [...] S'havia format una nova diversificació social: propietaris, fabricants, comerciants, tapers assalariats, paletes, etc. La indústria surera va crear un tipus social d'obers perfectament definits: bullidors, toscadors, carradors, tapers, repassadors, triadors, maquinistes (normalment dones) embaladors, bastaixos, aprenents, etc.

En resum, apareixia una classe burgesa heterogènia (*propietaris/rendistes i industrials*) i un proletariat que, [...] vivia relativament bé.»

Àngel Jiménez *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica*



2 UBICACIÓ A L'ESPAI

2.1 Creixement de la ciutat

Al 1888, després d'algunes desavinences amb la propietària del local que tenien llogat, els socis del Casino decideixen construir el seu propi edifici. Per això compraren dues cases situades a la rambla del Portalet número 6 i al carrer Sant Roc número 2. El nou edifici del Casino la Constància fou inaugurat el 1889, al mateix lloc on ara el tenim.

Adaptació Arxiu Municipal Sant Feliu Guíxols
Fons Nou Casino la Constància


- 👁 Observem els canvis que es van donar a Sant Feliu al llarg dels temps. I veurem perquè els socis del Casino decideixen construir el seu local on ho van fer. On situarien els socis de la societat Nou Casino la Constància el seu nou local?

Abans de la creació del Casino (1889): aquí hi tenim un detall d'un gravat de Sant Feliu del segle XVI (probablement és anterior al 1586). És a dir de fa més de quatre-cents anys!



Il·lustració 1. Detall d'un gravat del segle XVI

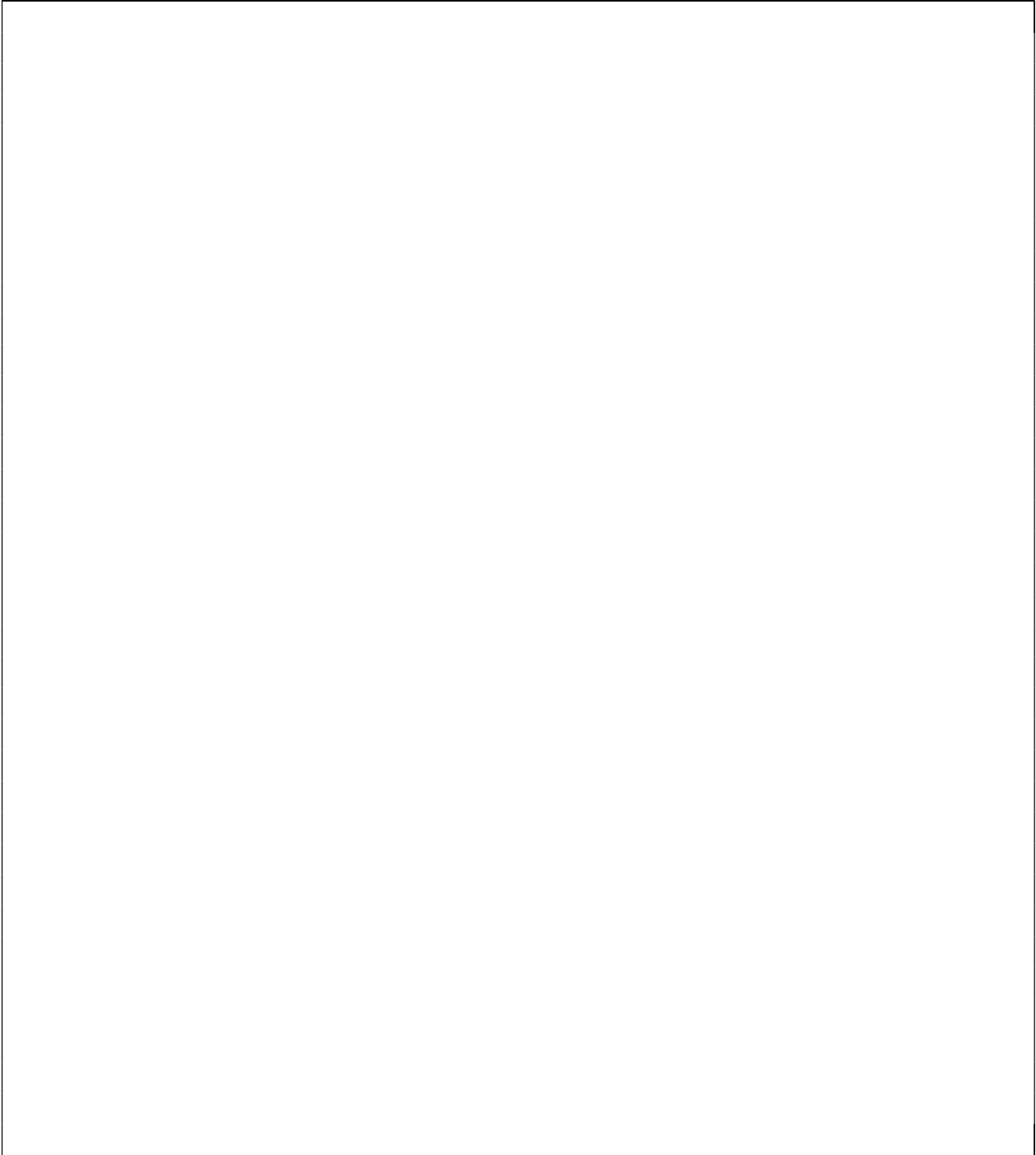
1. Des d'on creus que pot ser fet aquest dibuix? Des de quin punt de vista?
2. Quins dos elements que formen la població hi podem trobar clarament?

 Ara tenim una pintura. Han passat uns quants anys.

Il·lustració 2. Pintura del segle XIX



1. Des d'on s'ha fet aquesta pintura?
2. Quines grans diferències trobes amb el gravat anterior?
3. Què ha desaparegut? Què hi apareix? Què hi continua?
4. Situa a la imatge: el poble, el monestir i la muntanya de Sant Elm.
5. Veient aquesta imatge, a quina activitat econòmica podríem pensar que es dedica aquesta població?





1. Fixeu-vos en els espais més amplis que donen al mar (rambles, antigues rieres, etc.) i acoloriu-los.
2. Senyaleu també els dos trams de passeig a primera línia de mar. Tenen dos noms diferents.
3. Senyaleu els dos espais de població emblemàtics de Sant Feliu: el poble i el monestir.
4. La Rambla, rambla del Portalet, plaça del Mercat, passeig del Mar, passeig dels Guíxols.





👁 Ara observem les fotografies de Jaume Bertran, fetes entre 1866 i 1869:

Fotografia 1



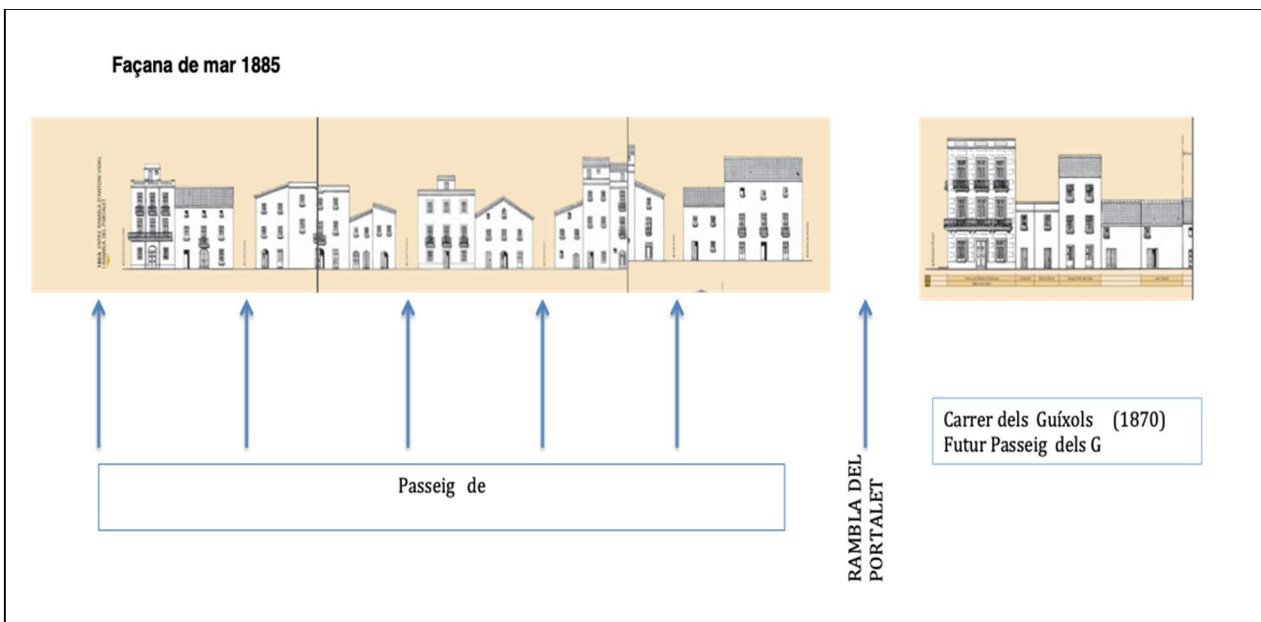
Fotografia 2





Observeu com era la façana de mar de Sant Feliu al 1885, entre la Rambla i la Rambla del Portalet, segons dibuixos de Gerard Bussot extret del llibre *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931*, editat per l'Ajuntament

A les cases del Carrer dels Guíxols, hi consta el nom dels propietaris: finca 1 hereus de Mateo Vilallonga; finca 2: J. Castelló; finca 3: Dolors Cama; finca 4: Josepa Petit de Vidal.



- LÍNIA DE LA COSTA -----



Respon:

1. Com són les construccions de primera línia de mar?
2. Quina funció tenen?
3. Són cases unifamiliars?
4. A què es podien dedicar els seus habitants?
5. Per què van triar aquest lloc per construir el Casino?
6. Quines cases van comprar?



2.3. Evolució del paisatge urbà davant del mar al segle XX

👁️ Fixa't en la imatge de l'Arxiu i dibuixos de la façana de mar entre 1900 i 1920

A) Fotografia



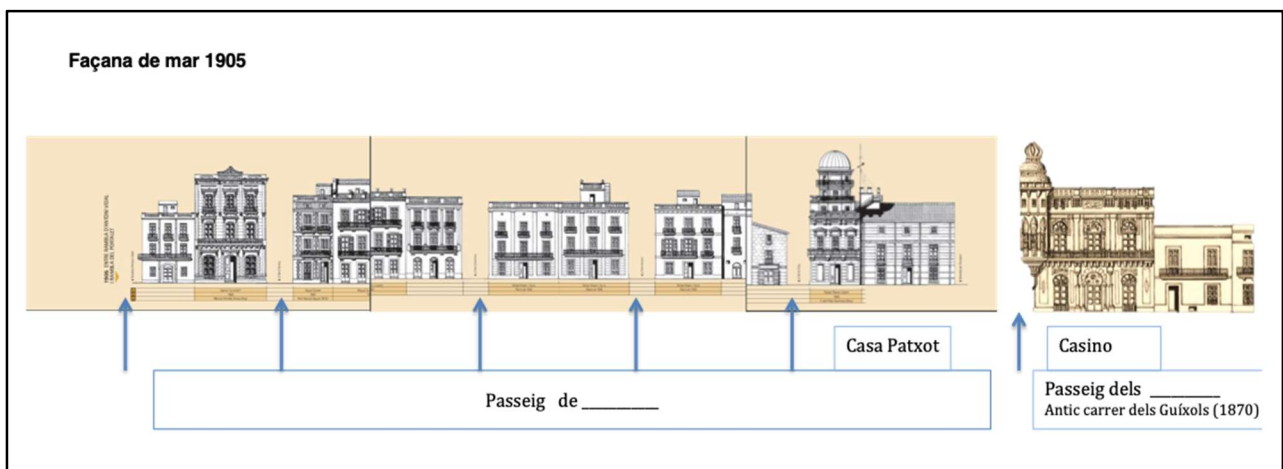
Recordes entre quins anys van construir l'edifici els del Nou Casino la Constància? Podria aparèixer en aquesta fotografia? Per què?
Quin element arquitectònic característic destaca?



Cerca l'edifici del Casino i dibuixa una fletxa que l'indiqui.

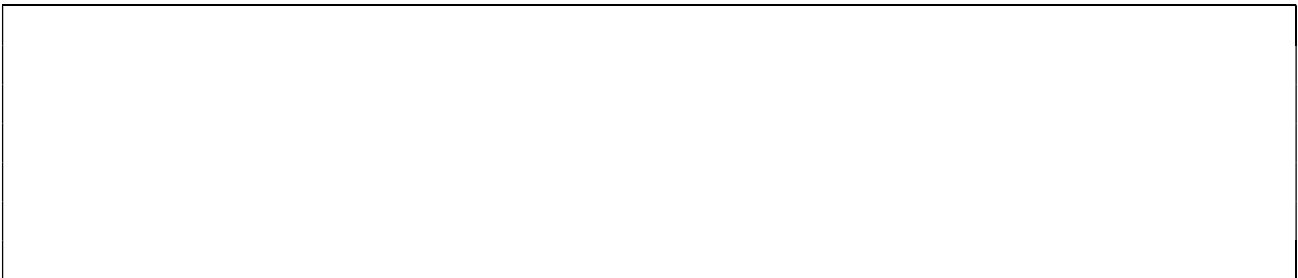
B) Dibuixos de la façana de mar 1905: Passeig del mar

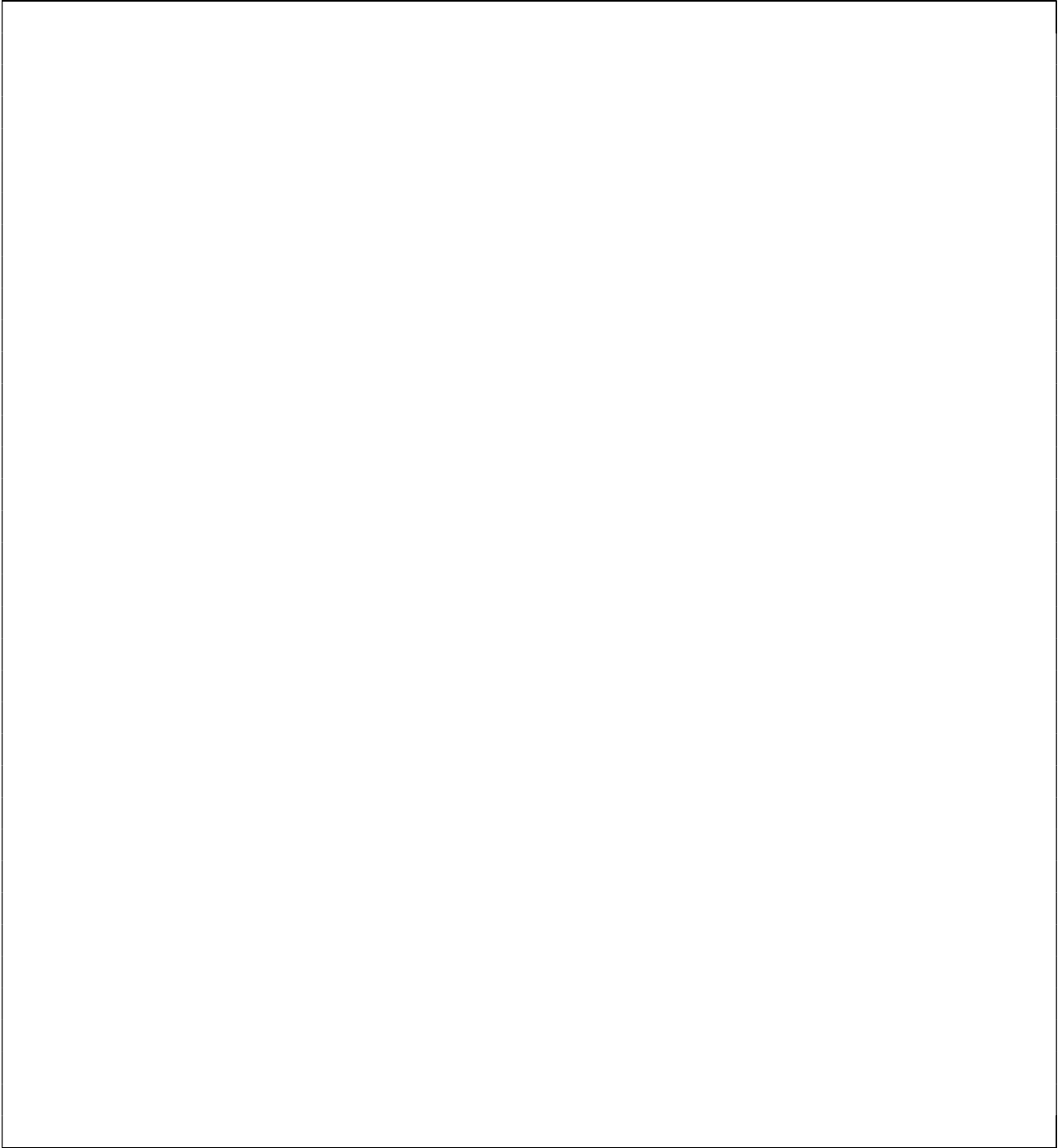
- LÍNIA DE LA COSTA -----



Observem els canvis:

1. Com són ara els edificis?
2. Creus que corresponen a cases unifamiliars? I si fos així, què ha canviat a la societat, perquè es puguin construir aquestes cases?
3. Ha canviat l'economia dels propietaris de les cases?
4. Quins altres edificis s'hi han construït?
5. Hi ha dos edificis que estan encarats i que només els separa la rambla del Portalet, quins són? Quina característica tenen en comú?







Treball *in situ*: feu un passeig per davant del mar i observeu les cases actuals. No oblideu fer-ne fotografies.

1. Quins carrers senyalen les fletxes? Completa els noms que hi falten.
2. Compareu els canvis que heu vist en els dibuixos i en l'actualitat:
 - S'han conservat els usos com a habitatge que tenien?
 - Quins usos tenen actualment?
 - Ha canviat molt l'estructura i la forma dels edificis?
 - Quins edificis que hi havia al 1905 els trobem encara iguals?



Per saber-ne més...

Aneu a la pàgina web de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

<https://arxiunicipal.guixols.cat>

A l'apartat Publicacions Col·lecció Estudis Guixolencs, hi trobareu el llibre de Gerard Bussot: *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931* amb els dibuixos que heu treballat i molta més informació



Conclusions finals: Amb tota la informació que heu recollit, redacteu un breu informe. Podeu afegir-hi fotografies antigues i actuals:

Els canvis en l'urbanisme de Sant Feliu a la façana de mar de 1885 a l'actualitat...



👁️ Fixa't en aquesta imatge. Torna a ser la façana de mar. Compara-la amb l'anterior:



✎ Respon:

1. Quines diferències hi trobes?
2. Hi ha algun altre edifici emblemàtic que no apareixia a la foto anterior?
3. Quina característica trobes d'aquest nou edifici?
4. Assenyala amb fletxes el Casino i el nou edifici. Saps quin nom té?
5. Afegeix la data de construcció de cadascun d'ells.



Deixem volar la creativitat: Jacint Verdaguer, el gran poeta català, que portà la llengua a l'alçada de la literatura, va escriure un famós poema, "Els dos campanars".

Llegiu el poema i la informació a: <https://blocs.xtec.cat/catpoesia/la-renaixenca/jacint-verdaguer-la-veu-dun-poble/els-dos-campanars/>

Antologia de poesia catalana
[INS Sant Andreu: Prof. Sebastià Pons (Dept. Llengua catalana i literatura)]

PÀGINA D'INICI EDAT MITJANA SEGLE D'OR LA DECADÈNCIA **LA RENAIXENÇA** EL MODERNISME

"Els dos campanars"

COMENTARI: Aquest poema és publicat amb a epíleg de la segona edició de *Canigó* (1901). En la primera edició (1886) el poeta va decidir excloure'l del llibre.

Verdaguer interpeña els campanars dels monestirs de Sant Martí del Canigó i Sant Miquel de Cuixà [Conflent]. Aquests cenobis foren grans centres de devoció medieval i han estat lligats històricament al naixement de Catalunya com a nació. Ho fa per tal que expliquin com és que la pàtria ha arribat a un estat tal de decadència que permet que l'oblit i la ruïna dominin les arrels fundacionals de Catalunya. Els dos campanars estableixen un diàleg. Cuixà pren la veu relativament esperançada; mentre que el de Sant Martí manifesta totes les desgràcies i desolacions que han viscut i les que els esperen.

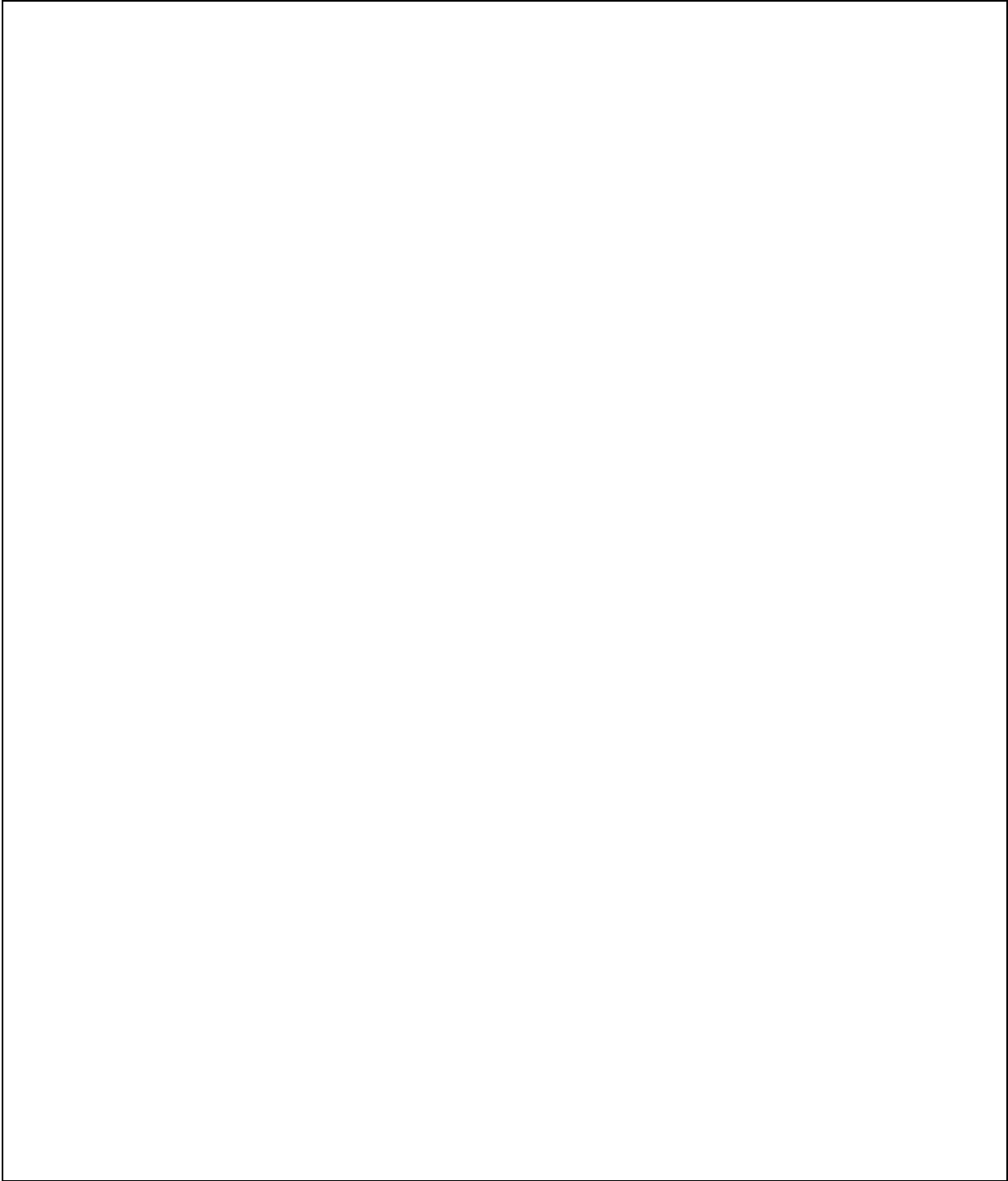
Per concloure la veu del poeta narrador acaba amb una proclama a favor de la preservació del Canigó com a símbol patri.

El poema és format per vint-i-una estrofes de versos decasíl·labs, amb rima segons l'esquema 10A/10B/10A/10A/10B.



Elaborem un redactat únic que respongui a les qüestions:

1. De quin tema parlen els dos campanars?
2. Quina actitud tenen, optimista o pessimista?
3. Quina és la conclusió final del poema? Amb quines paraules ho diu el poeta?



- 👁️ A Sant Feliu, hem vist que també hi ha dos edificis que tenen cúpula, quins són? Repasseu l'exercici de la façana de mar de 1905.



Cúpula de _____ Cúpula _____



Som poetes....

Tal com Verdaguer va idear una conversa entre els dos campanars, el de Sant Martí del Canigó i el de Sant Miquel de Cuixà, escriviu un petit diàleg, en forma de poema, del que es dirien la cúpula del Casino i la cúpula de l'Observatori Astronòmic Català de la casa Patxot.

Afegiu-hi els dibuixos o fotografies pertinents.



3. SOCIOLOGIA. LA CONSTRUCCIÓ DE L'EDIFICI

3.1 Qui intervé en la construcció de l'edifici? Client i artista



Per poder construir el seu edifici, la Constància havia de crear un grup de socis, que es dediquessin només a organitzar, encarregar l'obra i seguir tot el procés de la construcció. Per tant, la Societat era **el client**.

El client: Qui era la Societat Nou Casino la Constància?

Recordem què era *una societat*:

Un grup de _____, que tenien unes idees semblants, que formaven una entitat, un club, amb la finalitat de _____.



Observa aquestes dues fotografies de l'Arxiu Municipal. Pertanyen a la col·lecció Espuña-Ibáñez i van ser fetes cap al 1899.





PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

15.4

2n Cicle ESO
i Batxillerat



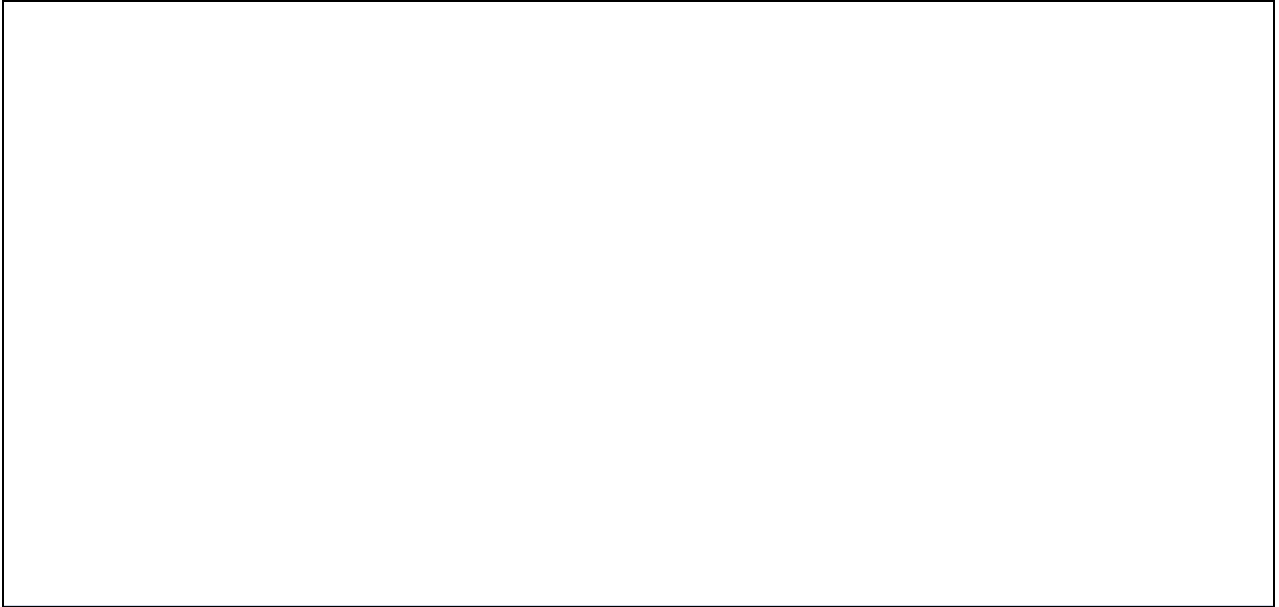
59

EL
CASINO
DE LA
NIT

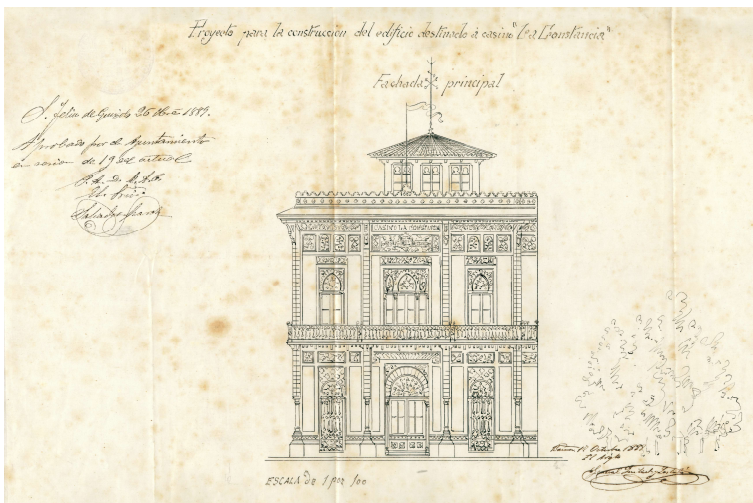


Com funcionava aquesta societat? Vegem les seves normes en un document imprès. Escriu un peu de foto que respongui a les preguntes: Quin document és? A quina societat correspon? D'on? De quin any?





L'artista: Per arribar a tenir l'edifici, necessitaven qui el dissenyés i construís, és a dir, l'artista. I perquè quedés tot ben clar, calia documentar-ho. Vegem ara quines persones van intervenir en aquest projecte.

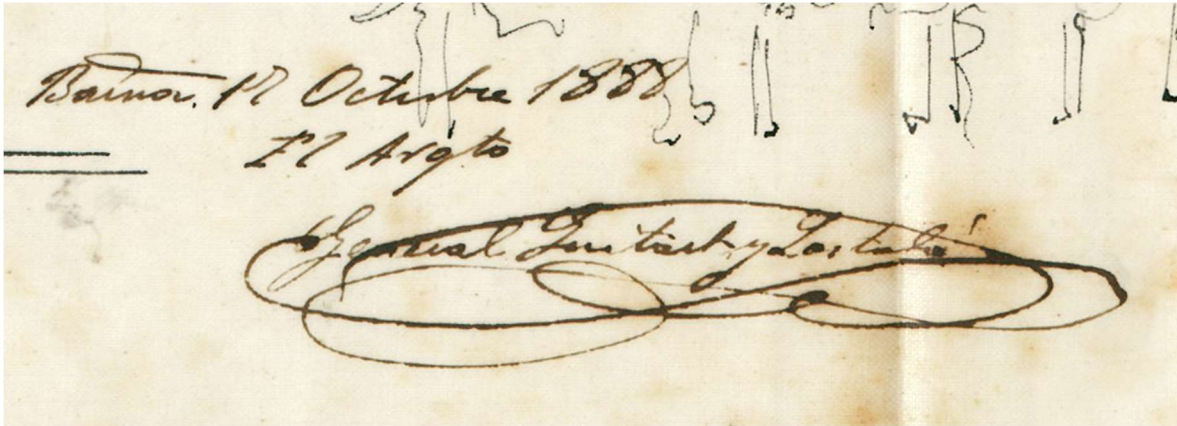


El disseny: aquí hi tenim el dibuix del futur casino. Quina professió es dedica a dissenyar edificis?



👁 Qui va dissenyar el Casino?

Podem veure-ho en la signatura al peu del dibuix, que aquí ampliem:



Pots llegir qui va ser l'arquitecte?

A Sant Feliu tenim una ronda amb el seu nom. Busca el plànol de la ciutat, si existeix una "Ronda de l'arquitecte...."?

Busca informació d'aquest artista i indica el nom d'altres edificis emblemàtics que dissenyà.

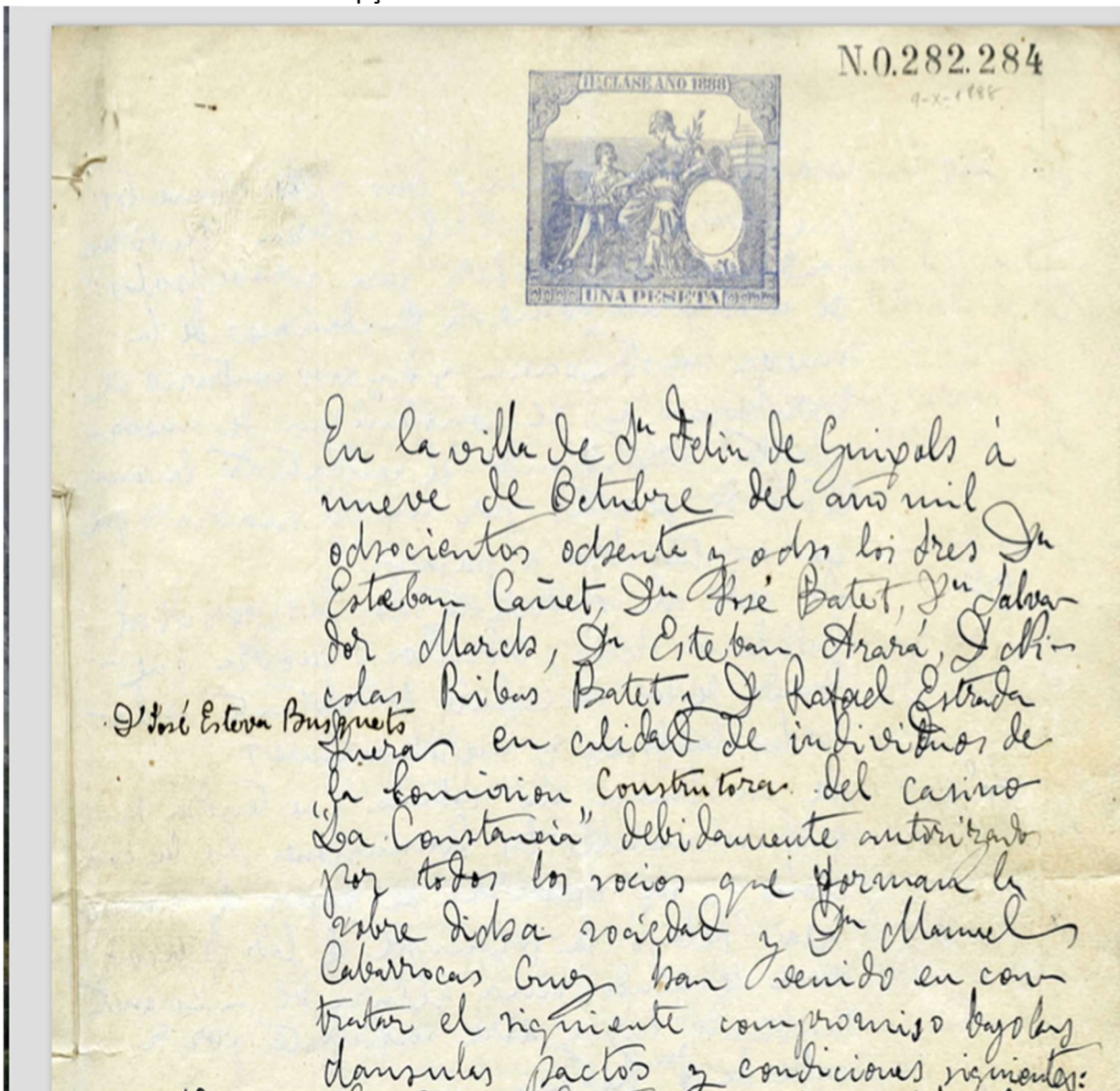


3.2 La construcció de l'edifici: el contracte



Llegim i analitzem en el contracte de construcció del local del Casino qui va intervenir:

1. Document de contracte: encapçalament





Analitzem el document:

1. On i quan se signa aquest document?
2. Qui fa l'encàrrec per fer aquesta obra?
3. Creus que el Casino només tenia aquests socis? A qui representen aquestes persones?
4. Aquest grup de persones, amb quin nom general se'ls coneix?
5. Qui creus que pot ser el Sr. Manuel Cabarrocas Cruz?

2. Document de contracte: condicions de construcció

El document continua enumerant les condicions de la construcció, els aspectes tècnics de la 1 a la 22, els treballarem més endavant. Ara treballarem de la 23 a la 25, referides als pagaments i terminis.

23^o El total importe de la obra que acorda
 a veinte y cuatro mil quinientas pesetas
 sera abonado al contratista y en los pla-
 zos siguientes
 1^o por plaza al principio la obra 2,500 ptas
 2^o " " cubriendo " " 10 000 id.
 3^o " " y ultimo podra ser por partidas
 la cantidad restante no menores de 1,500 ptas
 a medida que la obra vaya terminandose
 Luego de cobrado el por plaza el contratista
 entregara de dinero propio en la banca
 de los dñs Bonaguera Garbon de esta villa
 la cantidad de dos mil quinientas pesetas
 de las cuales podra cobrar los intereses
 que vayan debiendo pero no podra rebo-

24^o

25

tegrar el capital o partida expresada hasta que
 terminada la obra quede este a disposicion
 del casino
 La construccion del edificio tendra que
 ser empezada dentro los 10 dias inmediatos
 y siguientes al de firmado este contrato
 siempre y cuando el abdicario tenga
 ya concedida la autorizacion procedente
 y el edificio deba quedar en condiciones habi-
 tables al menos en los referante a los plazos lle-
 gado que sea el proximo inmediato dia 10
 de Abril del inmediato proximo y venidero
 año



Respon les qüestions següents:

1. Quin és el preu total de l'obra?
2. Sabent que cada pesseta equival a 0,16 ct. d'euro, quants euros costaria el 1888?
3. Mirant les fotos i recordant el Casino, quan creus que podria costar avui dia la construcció d'un edifici com aquest?
4. Quina condició li posen al contractista per poder cobrar? Per què ho deuen fer?
5. Quan comença la construcció de l'edifici?
6. Quin dia seria aquest termini que ells posen de 10 dies? Pots consultar l'encapçalament a la pàgina anterior.



3.3 Quant va costar aquest edifici? Pressupost i finançament



Per poder construir un edifici, calen en primer lloc uns permisos especials.

Document: Llicència de construcció



Analitzem el document:

1. Fixem-nos en la data.
2. Qui dóna el permís per poder construir?
3. El permís, a canvi de què es donava?
4. Qui representa al Casino en el moment de demanar aquest permís?
5. Què es pot fer amb aquest permís? I on?



Què va costar el Casino? Memòria de la construcció

Per saber què va costar la construcció del Casino, tenim dos documents: la *Memòria de finançament*, que és un resum que va fer la Comissió de les Obres per presentar als socis del Casino, i les factures, que són la base del *Compte de despeses*.

1. Memòria de finançament

«La Comissió encarregada d'estudiar la manera de portar a terme la construcció d'un edifici Casino propi d'aquesta Societat, compleix al donar comptes i informar [...] d'ençà que ens varen encomanar aquesta tasca hem procurat suplir amb bona voluntat i entusiasme la manca de coneixements que es necessiten.

El total de despeses calculades per aquesta obra és de 45.000 pessetes; per convèncer-nos d'això, només hem de veure el preu que demanen els propietaris de les cases núm. 6 del Portalet i núm. 2 de Sant Roc (17.500 i 8.500 respectivament) més l'import de la construcció».

Memòria finançament construcció (adaptació)



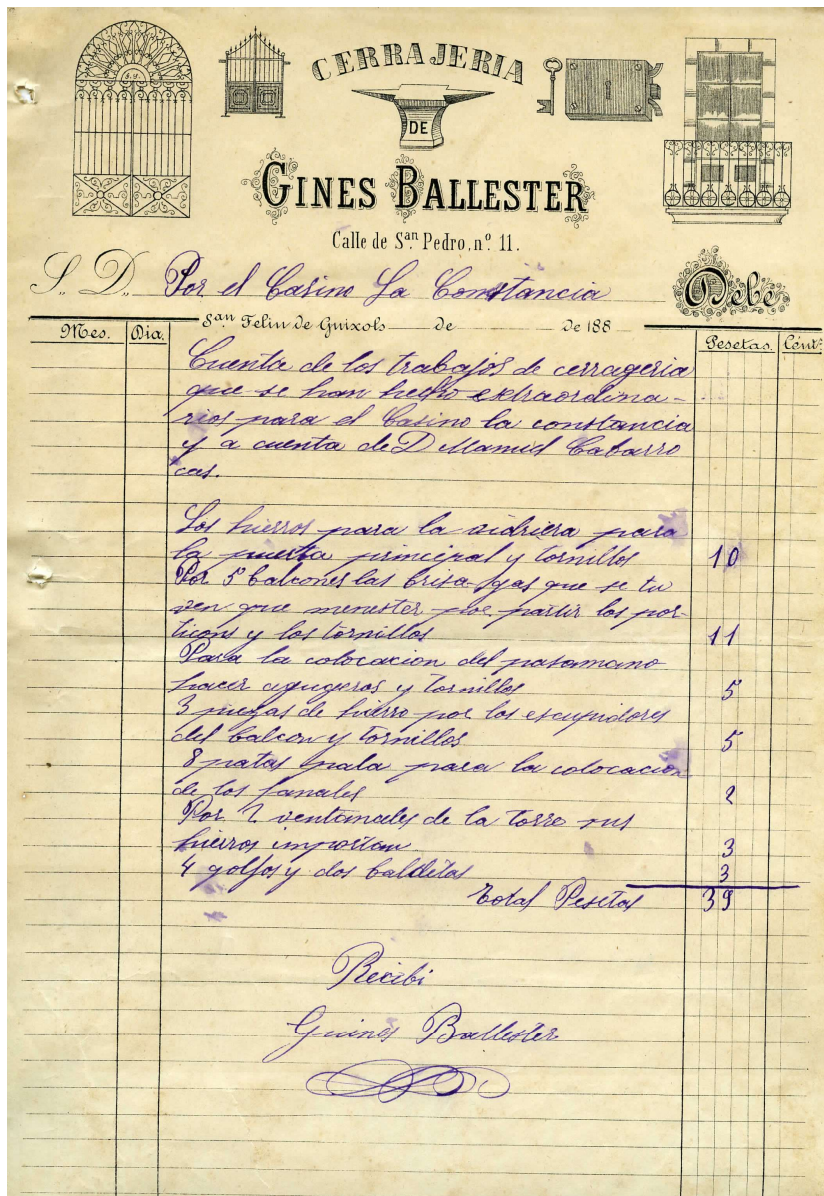
Respon:

1. Què vol dir *finançament*?
2. Què ens expliquen al primer paràgraf? Ens parlem de comptes?
3. Quan els costava construir l'edifici del Casino?
4. Què havien de fer primer?




 Factures

Aquí tenim unes factures...



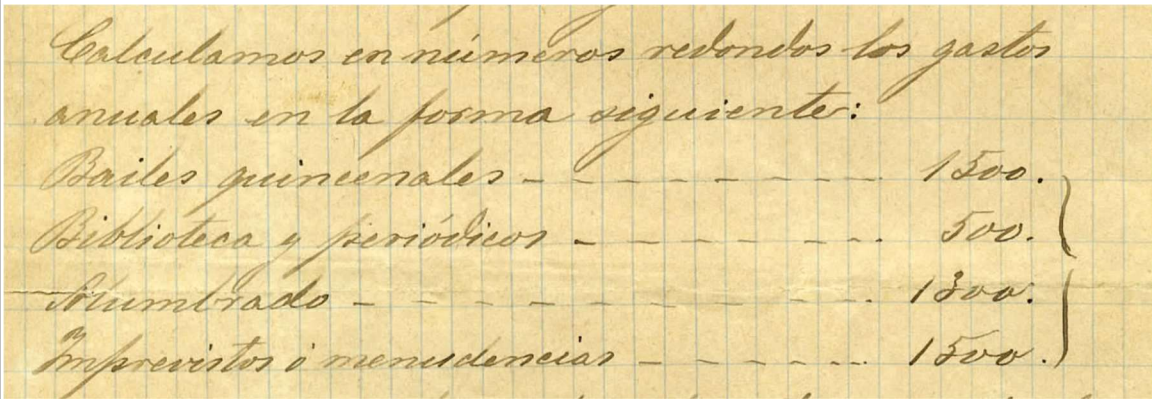
1. A quins professionals corresponen?



 Els comptes de la Societat Nou Casino la Constància per pagar.

Qui pagaria aquell edifici? Seguiu llegint el document *Memòria de construcció*.

Formen part de l'entitat 439 socis, les quotes de pagament sumen 7.340 pta.



Calculem que les despeses de l'any entre balls, compra de diaris, llum, imprevistos, sumaran:

1. Quants socis tenia el Casino en aquell moment?
2. Quants diners calculaven que recollirien per les quotes dels socis?
3. I quants diners calculaven que tindrien de despeses en les seves activitats?
4. Podem deduir quines eren principalment aquestes activitats?
5. Quants diners necessitaven per poder construir el Casino, després de veure els comptes?



Fem comptes mirant el document:

Entrades (guanys)		Sortides (despeses)	
Quotes de socis		Balls quinzenals	
		Biblioteca i compra de diaris	
TOTAL GUANYS		TOTAL DESPESES	

Els faltaven pessetes



Com van pagar?

Per aquest motiu acordem en principi fer un préstec per aquesta quantitat en accions de 25 PTA al 5% anual, perquè tots els socis hi puguin contribuir. En aquest moment, tenim la quantitat de 23.975 PTA.



Les obligacions per la construcció



Completa:

Les obligacions eren uns diners que els _____ deixaven a la Societat, en aquest cas per poder _____.

Amb aquest document, la Societat reconeixia que _____ al soci la quantitat de _____ que aquest li havia _____ en préstec, per la construcció del Casino. Després, la Societat aniria tornant aquestes obligacions a mesura que tingués diners.

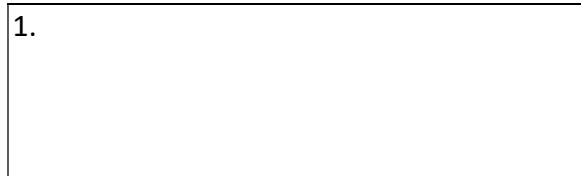
4 COM ÉS EL CASINO?

4.1 Quin estil té?

Reconeixeu aquestes imatges? Quan els socs del Casino decideixen construir l'edifici, què s'estava fent en arquitectura?



1.



2.



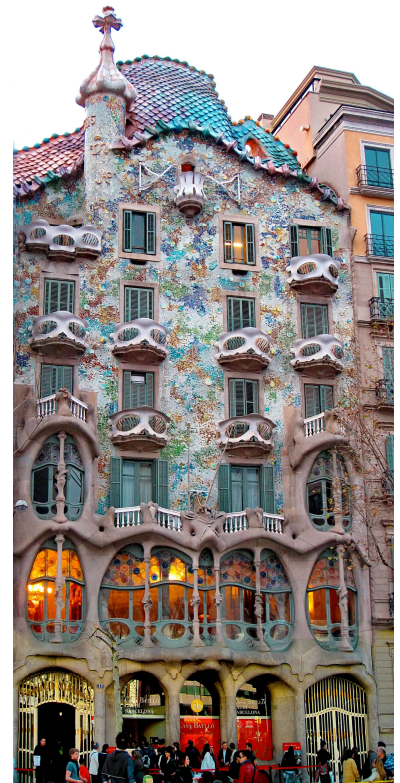
3.





4.

5.



Escriu un peu de foto a cadascuna de les imatges:

1. Casa Vicens. Antoni Gaudí (1883-1885).
2. Pavelló de la Companyia Transatlàntica. Exposició Universal 1888. Antoni Gaudí.
3. Castell dels Tres Dragons. Restaurant de l'Exposició Universal 1888. Lluís Domènech i Montaner.
4. Casa de les Punxes o Casa Terrades. Josep Puig i Cadafalch (1903).
5. Casa Batlló. Antoni Gaudí (1904-1907).



Quins elements dels que veus a les fotografies et recorden l'edifici del Casino?

Elements constructius:

A large, empty rectangular area with a light blue background, intended for students to draw or write their answers to the question about the Casino building's elements.



Materials utilitzats:



4.2 Valoració estètica: l'exterior

- 👁 Ara analitzarem la decoració: ens fixarem amb els materials i tècniques de construcció utilitzats i amb les característiques de l'arquitectura.

Fixeu-vos en els paraments i en les parets: quins acabats tenen?



En l'arquitectura tradicional els paraments verticals, els murs, tant els de pedra com els ceràmics, han anat sempre acabats amb alguna mena de revestiment.

El revestiment variava segons si era per l'interior o l'exterior, segons l'època, i sobretot depenia dels mitjans i recursos que es disposaven.

L'objectiu era protegir el mur, guanyar impermeabilitat, aïllament i resistència, millorar la cohesió de les peces que conformaven el mur i per tant la seva estabilitat i durabilitat.

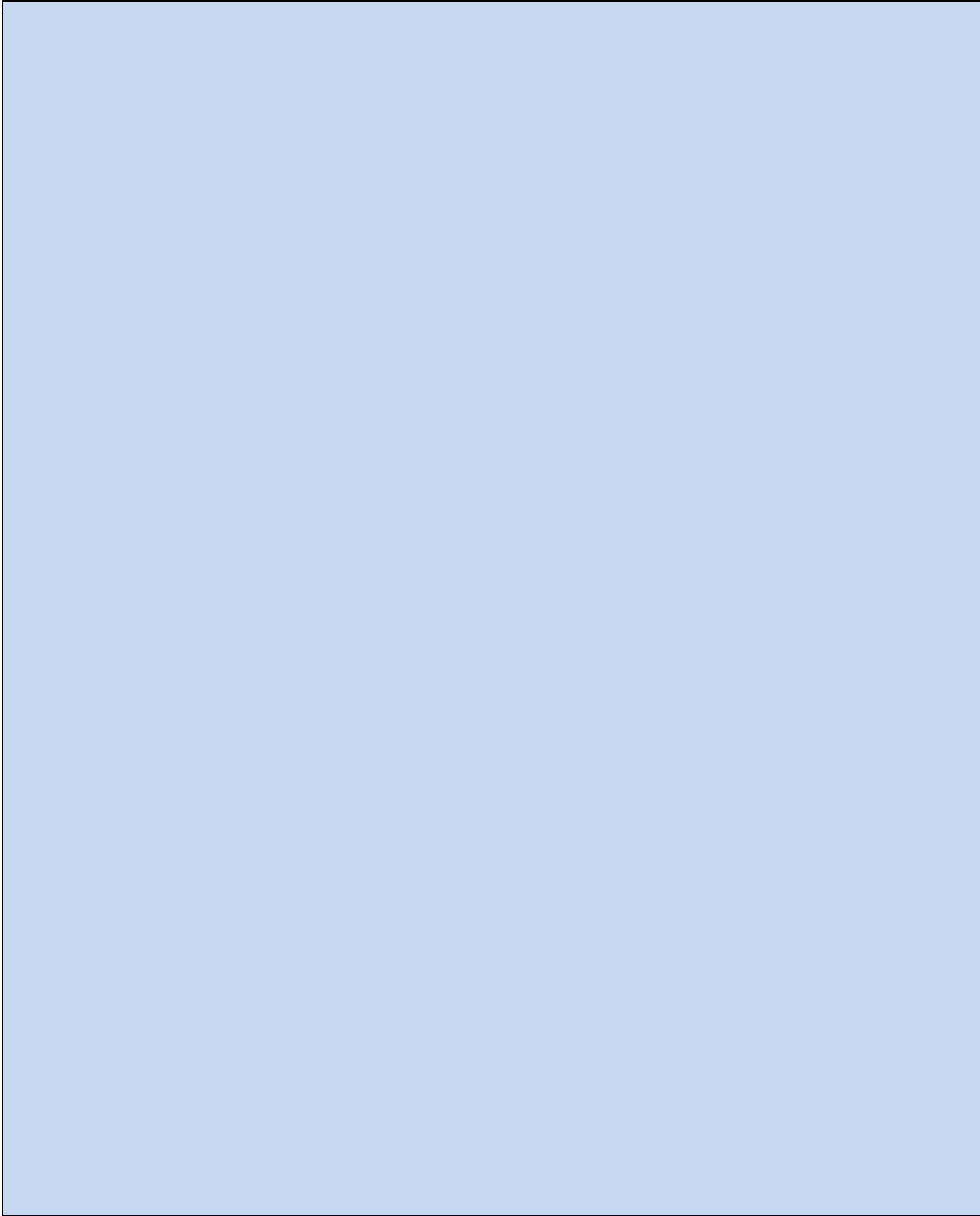
El revestiment era fet amb un morter on la base aglomerant era la calç o el guix o el fang, o bé una barreja. Finalment l'aigua, per acabar obtenint una bona argamassa. Se'n diu **arrebossat**.

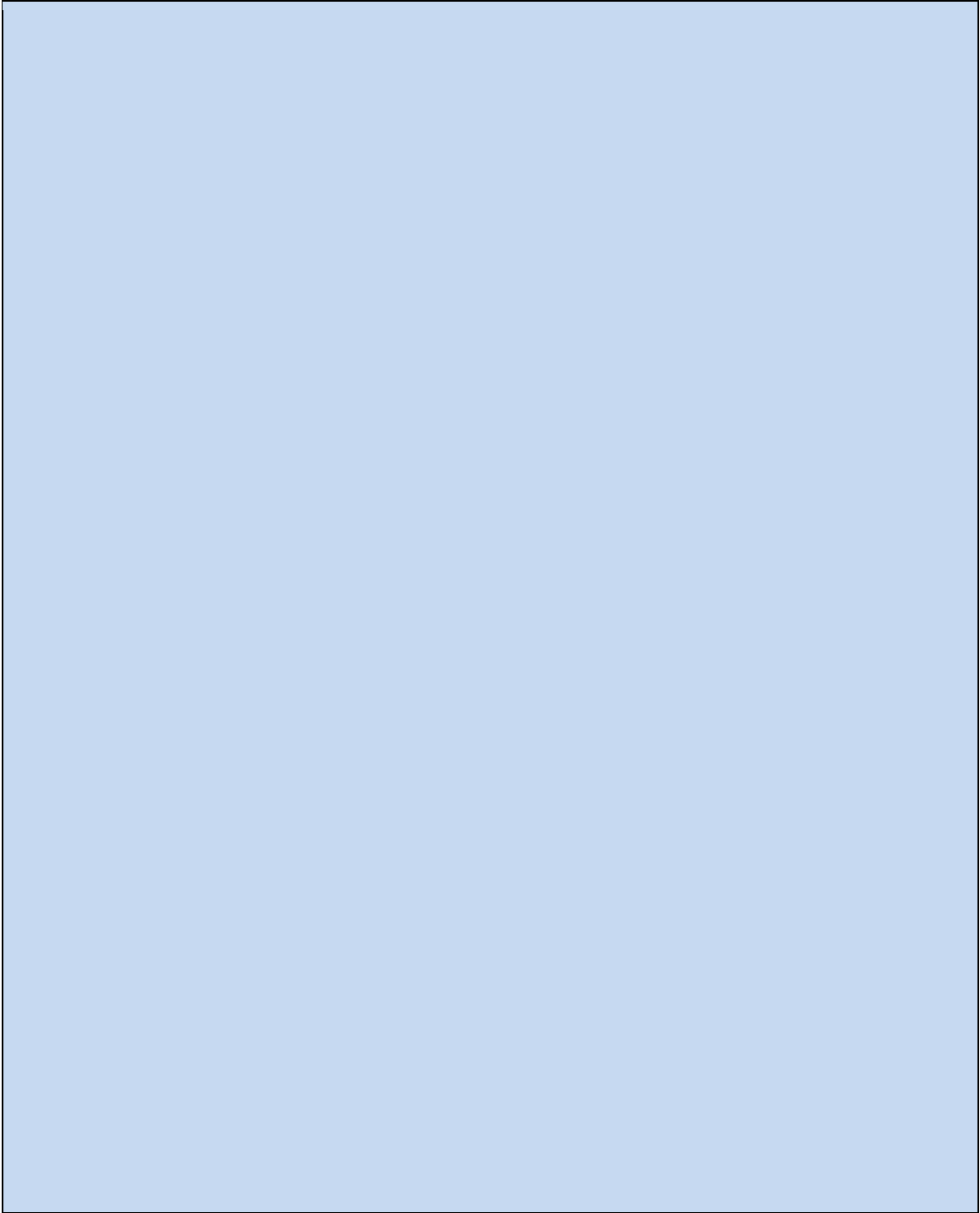
L'**estucat** és el revestiment fet de calç grassa, sorra o pols de marbre generalment blanca, aigua i sovint pigments per donar color. L'estucat s'aplica sobre l'arrebossat i normalment té dues capes. La dosificació, proporció de calç, sorra i aigua, i el guix i característiques de la sorra de marbre, així com l'eina utilitzada per la seva aplicació, dona una gran varietat de textures d'acabat: estucat llis, estucat raspat, estucat tirolès, buixardat, estucat esgrafiat, estucar marbrejat....



Observem i reflexionem. Escriviu les idees al requadre.

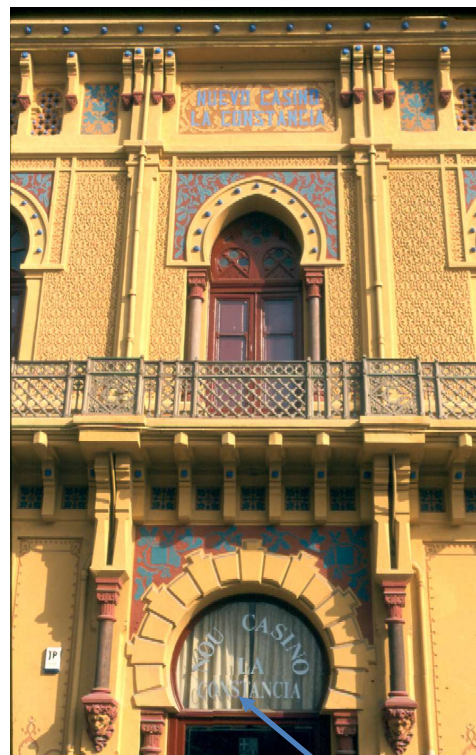
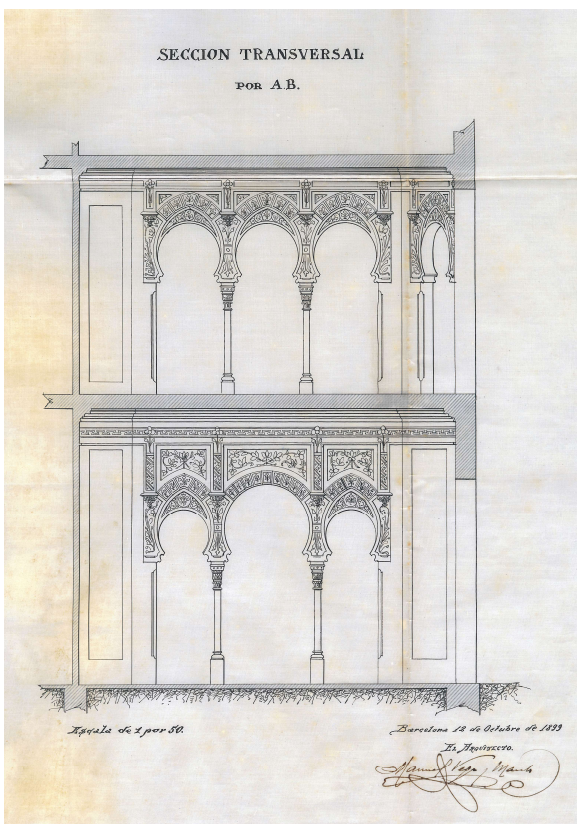
- Recordeu amb quin material es va construir el Casino? (apartat 2)
- Es veuen els maons? Hi ha un arrebossat?
- És un arrebossat molt decorat? Qui nom té aquesta tècnica?
- Quina mena de dibuix ens presenta? Floral? Geomètric?

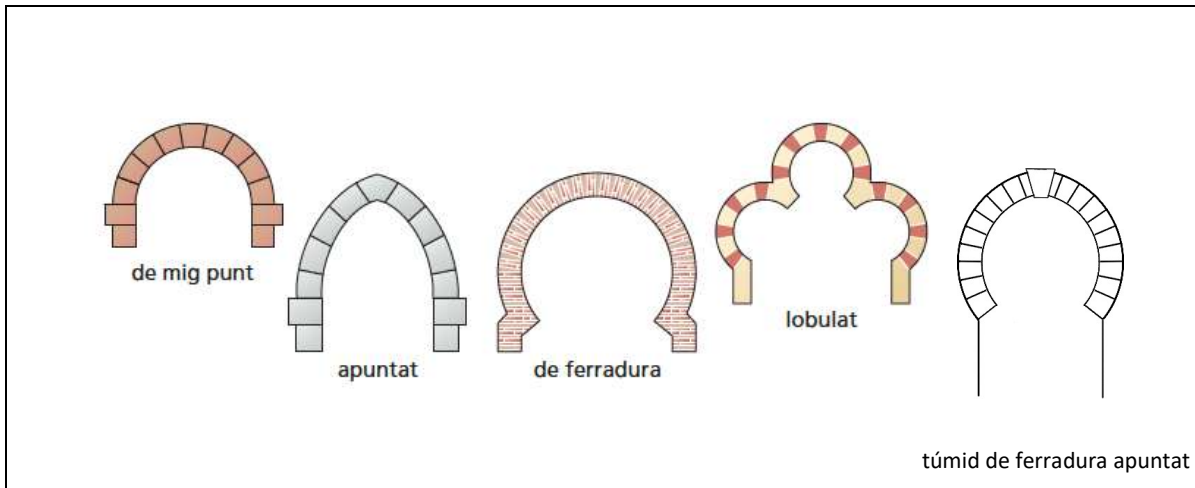




👁️ Fixeu-vos en els arcs que hi ha en aquest plànol del projecte de construcció del Casino i també en la fotografia.

1. Tenen alguna semblança amb els dibuixos del vocabulari?
2. Assenyalau els arcs amb fletxes i poseu el nom corresponent.





Aquí tenim un element característic del Casino:



Observem i reflexionem:

1. Quin nom té aquest element?
2. És un element estructural necessari per sostenir l'edifici o un element decoratiu?
3. Amb quins materials està decorat?
4. Quin efecte tenen aquests materials amb la llum?
5. Quines línies predominen, les rectes o les corbes?

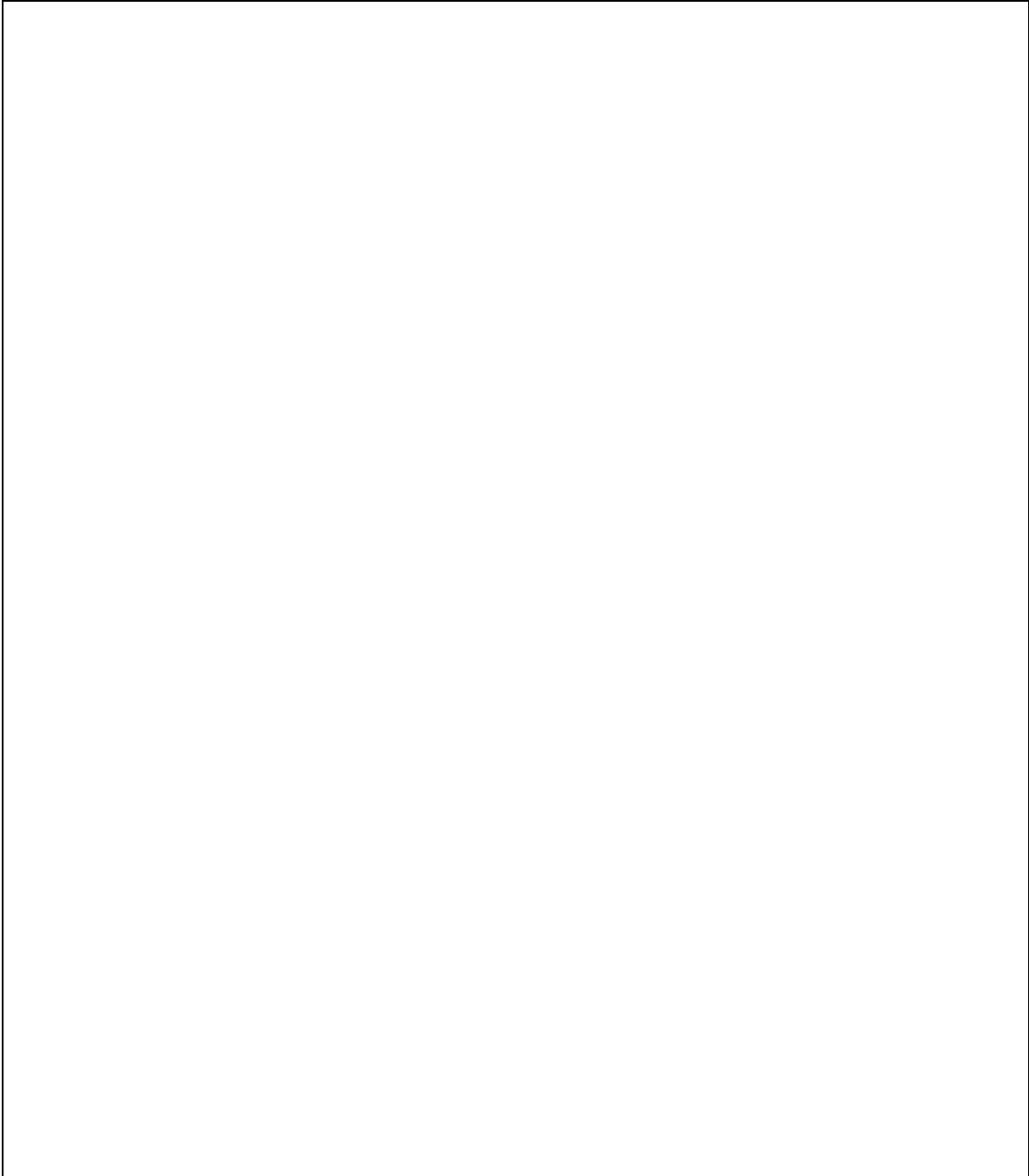
- Observem més detalls:



Observem i reflexionem:

1. Quins materials ens apareixen en aquestes imatges?
2. Quins elements estructurals?
3. Quins elements decoratius?
4. Com són les decoracions? Què representen?

Escriuiu les idees al requadre:





Quin nou element ens apareix que fins ara no havíem vist?
De quin material està fet?



Observeu la part superior de la imatge, al fris que queda per sobre de l'arc. Hi ha una decoració en caràcters cal·ligràfics, què hi diu?



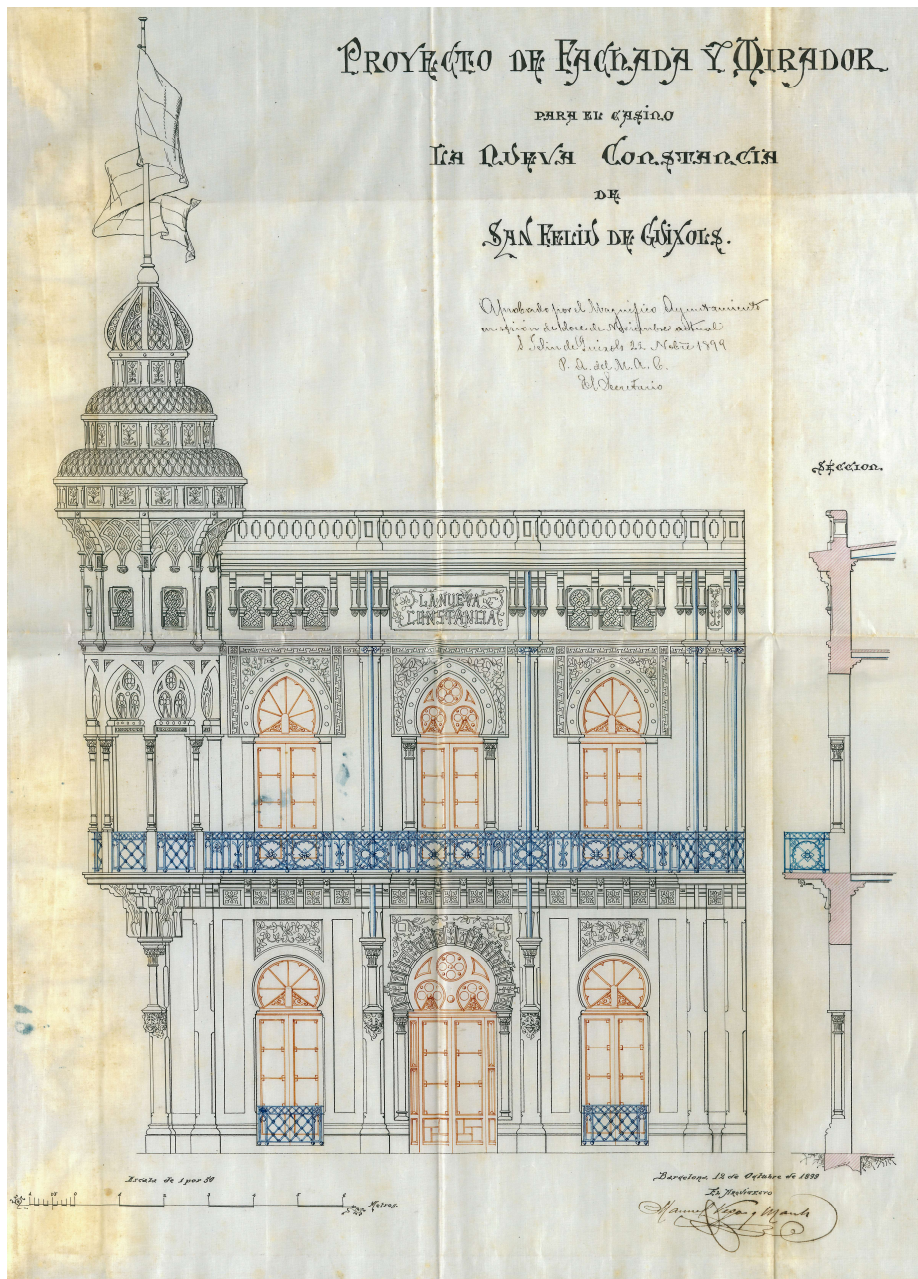
Podríem dir que volien imitar la cal·ligrafia mural islàmica? En què s'assembla i en què es diferencia?



Cal·ligrafia mural islàmica



Assenyeu amb fletxes, en aquest plànol del projecte de construcció de l'edifici (conservat a Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols), elaborat per l'arquitecte General Guitart, tots els elements que hem anat trobant en les observacions anteriors.





4.3 Valoració estètica: l'interior



Treballem in situ: la visita al Casino.

1. Fem una visita al Casino.
2. Observeu les característiques de la decoració i els materials per fer-la.
3. Mireu si coincideix amb les que hem vist fins ara.
4. Feu fotos o dibuixos i anoteu-hi el que heu comprovat.



Recapitem. I finalment...

Fins ara hem vist unes característiques semblants entre el Casino i altres edificis. Amb tot el que hem vist fins ara, d'entre els trets següents, encercleu aquells que es compleixen:

1. Com es construïa?
 - ✓ Materials utilitzaven: maó, estuc, ferro forjat, rajola ceràmica.
 - ✓ Elements i tècniques que utilitzaven: arcs de ferradura, arcs apuntats, volta catalana, cúpules.

2. Quins trets arquitectònics repetien?
 - ✓ Predominava la línia corba.
 - ✓ La decoració era molt detallista.
 - ✓ Els motius decoratius eren principalment florals, vegetals, geomètrics.
 - ✓ La dona apareixia com una fada.

3. Quins tipus d'edificis es construïen a finals del XIX i principis del XX?
 - ✓ Recordaven llocs o temps llunyans: castells medievals, ambients orientals, etc.
 - ✓ Recuperaven estils del passat: neogòtic, neoàrab, etc.



Llegeix el text següent:

El Modernisme

A finals del segle XIX, va aparèixer per tot Europa un estil artístic que volia recuperar elements de la natura, les coses llunyanes, tant llocs geogràfics com èpoques passades o estils arquitectònics d'altres èpoques; en deien els *Neos*: neogòtic, neomodèrn i d'altres. Volien mostrar-se en contra del maquinisme de la Revolució Industrial.

Aquí es coneix com a Modernisme. A cada país li van donar un nom, com *Art Nouveau* a França, o *Liberty* a Itàlia.

Va ser important perquè volien la unió de totes les arts, l'Art Total. Unió entre l'arquitectura, l'escultura, la pintura i altres associades: la forja, la vidrieria, la fusteria.

A Catalunya es va iniciar arran l'Exposició Universal de 1888.



Amb les fotografies i el text anterior:

1. Podríem dir que el Nou Casino la Constància pertany al Modernisme?
2. Quines raons donaríeu?



5 LA FUNCIO DEL CASINO

5.1 Què en sabem dels casinos? L'associacionisme

Per anar al Casino, ja hem vist que calia ser-ne soci. Com queden relacionades les paraules soci i associacionisme?



Llegim el text següent³:

D'ençà de molt de temps, les persones s'han agrupat per aficions o activitats fora de la feina, per fer altres activitats que no fos treballar. Moltes vegades, era per defensar els seus interessos, per ajudar-se en cas de situacions difícils. Així és com podem recordar els gremis de l'Edat Mitjana i les confraries religioses.

Fou el 1850 que Josep Anselm Clavé va fundar les seves societats corals, que a la vegada eren societats d'ajuda mútua en casos de malaltia o mort; aquestes societats corals es van estendre per tota la geografia catalana.

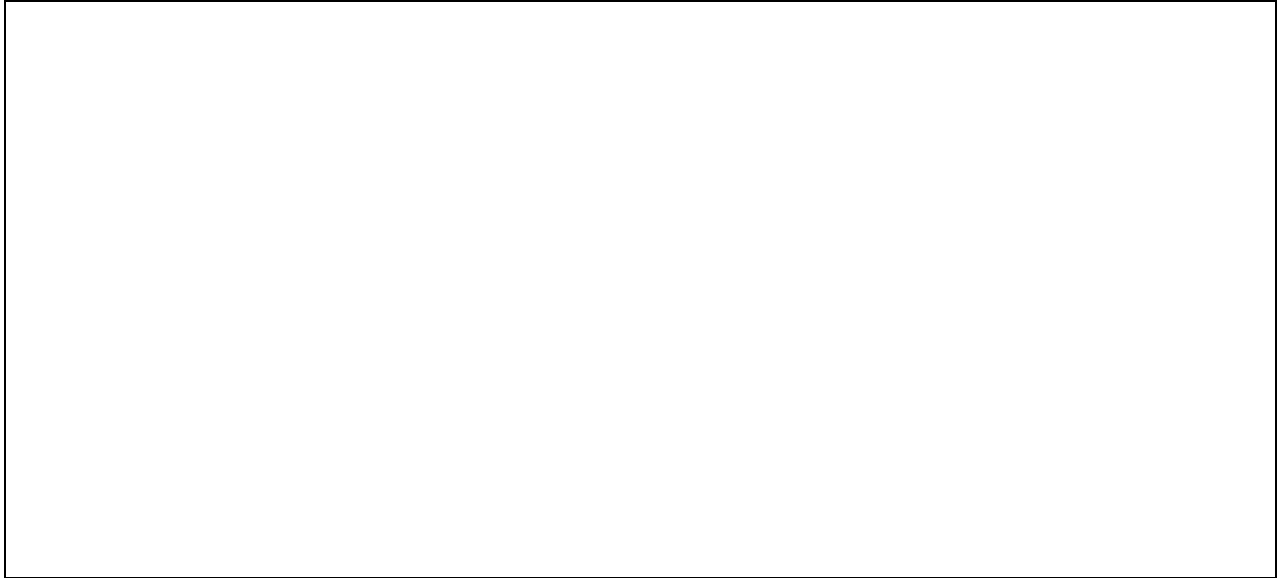


Respon les qüestions següents:

1. Què eren les Societats d'Ajuda Mútua?
2. A Sant Feliu, es creà també una societat coral. Recordes el nom?
3. Hi ha algun record a Sant Feliu de Josep Anselm Clavé?



³Adaptació de: Pilar Antolín, Enric Ferreras, Agustí Garcia: "Casino i ateneu: dualitat en l'associacionisme cultural durant la Restauració (1873-1923)" *Materials del Baix Llobregat* núm.2 Tardor 1996. Centre Estudis Comarcals Baix Llobregat.



Reconeixement de nous drets.

Però no fou fins a la Constitució de 1876, que no es va reconèixer el dret a l'associació, juntament amb el dret de vot – sufragi, encara només masculí -.

Tots aquests elements, donaven l'aparença d'un societat *democratitzada*.


L'associacionisme va ser un instrument vàlid i oportú per garantir i/o millorar aspectes de la vida dels socis en particular i en molts casos en el conjunt de la població. Les diferents situacions socials i econòmiques van donar impuls a diferents tipus d'entitats i van transformar els espais i les infraestructures, el pensament i els costums, els modes i les formes de vida dels ciutadans.

Es passà de les agrupacions explicades abans, a altres entitats per la defensa dels treballadors, l'ocupació del temps lliure o la cultura, o de caire polític.

En aquest marc, destaca la presència i protagonisme social de les associacions recreatives culturals, com ara els casinos, els ateneus i altres, que van ser els dinamitzadors de la cultura i l'oci.⁴

⁴ Adaptació de Pilar Antolín, Enric Ferreras, Agustí Garcia. Op. cit.



 Elaborem un petit text que vagi enllaçant les respostes a les qüestions:

1. Què vol dir societat *democratitzada*?
2. Quins dos drets s'aconsegueixen a partir del 1887 per donar l'aparença d'una societat democratitzada?
3. Què vol dir que només es va aconseguir el sufragi masculí?

Societat democratitzada, vol dir que _____

I els dos drets socials que l'estat va reconèixer a la Constitució a partir de 1887, van ser _____

_____, tot i que el dret de _____ només va ser reconegut als _____.

Per tant cal parlar de sufragi _____.

 Segons aquest text, quina funció tenien els Casinos?

Ara ja podríem buscar una definició de la paraula *associacionisme* que inclogués la idea de Casino. Recordem com fem la definició: què és, quan i on, quines característiques té.



L'associacionisme és un moviment social....

5. 2 La societat Nou Casino la Constància o Casino dels Nois

I què passava a Sant Feliu?

Quina funció tenia el Casino? Què significava per la població?

Ja hem vist a l'apartat 3.1 que el Casino tenia un Reglament. El text es dividia en capítols i articles com les lleis?

Vegem quines condicions tenia aquest reglament:



Capítol 1. Objecte del Casino i la seva organització.

Art.1 La societat Nou Casino la Constància té per objecte principal el tracte mutu de les persones que la componen, procurant els avantatges i passatemps que es puguin fer, així com difondre la il·lustració amb els seus propis recursos.

Art.2 La societat establirà gabinet de lectura, farà balls, podrà celebrar concerts, conferències i vetllades científic-literàries o artístiques i altres espectacles.

Art. 3 La societat disposarà de diversos diaris [...]

Art. 4 Se celebraran cada dues o tres o quatre setmanes balls de societat [...]

Capítol 2 Dels socis

Art. 8 Existiran socis efectius, passavolants i honoraris. Seran de la primera categoria els fills i veïns d'aquesta ciutat i tindran veu i vot a les reunions generals i dret a escollir i ser escollits per tenir càrrec a la Junta.

Seràn de la segona categoria els que no siguin veïns de la ciutat i vulguin ser-hi per una breu temporada, sense tenir veu ni vot als assumptes de la societat, ni dret a ser escollits.

Seràn socis honoraris els que per les seves qualitats o serveis prestats se'ls doni aquest títol.

Serà indispensable tenir 16 anys per ser soci.

Reglament 1928. Adaptació



Quines activitats feien al Casino? Qui en podia ser soci?

Observem aquestes imatges:





Respon

1. Quins tipus de balls es feien? Quin és el tipus de ball que repetien més?
Feu una recerca a Internet i mireu com sonen i com es ballen.
Podeu organitzar una activitat de dansa.
2. Com és el concert que fan per la Festa Major? Quins instruments hi ha en una banda de música? Feu una cerca a Internet i trobeu aquestes obres que s'esmenten



Som socis del Casino... comprovarem a la pràctica la seva funció.

Amb les fonts que has llegit, sobre el reglament i les imatges que has vist, a continuació, resoldrem un cas pràctic del que significava el Casino per la gent de Sant Feliu.

Imagina tres amics de Sant Feliu al 1922. Dos d'ells, en Cinto i en Pere, acaben de fer disset anys i en Josep, només en té quinze. En Cinto viu al carrer Santa Magdalena i és taper del suro, en Pere és pescador i viu al carrer de la Rutlla i en Josep és de Barcelona, però passa els estius amb els seus pares a Sant Feliu.



Què poden fer els dies que no treballen, si es volen divertir?
Podrien ser socis del Casino?
Podrien participar de les activitats?
Quines activitats podrien organitzar?



I el pare d'en Josep, el senyor Pompeu: podria ser soci? Quins diaris aniria a llegir al Casino?
A quin Casino aniria?



Aquí tenim tres remalladores. Quina era la seva tasca?

Sabeu qui són? D'esquerra a dreta: la Llúcia de Tossa, la Juanita Rabassa i la Teresa Busquets Romaní.

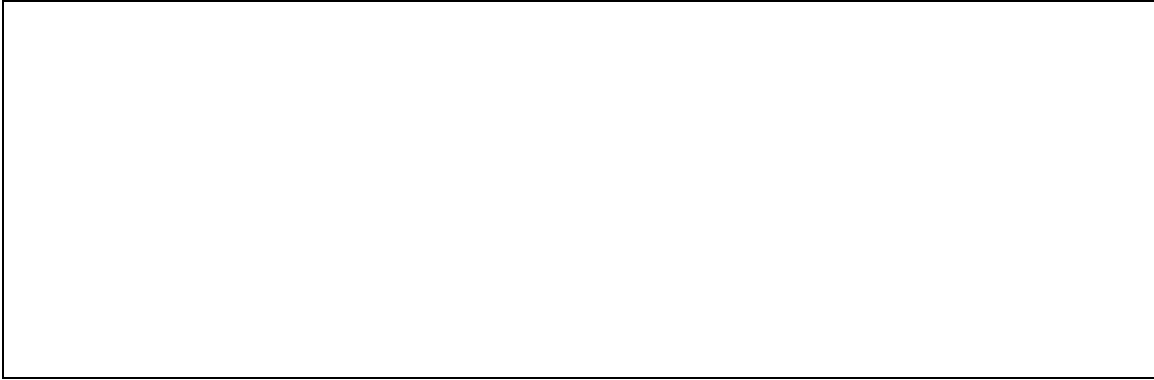


Remalladores al passeig, davant de la rambla del Portalet, a principis del segle XX.
AMSG. Col·lecció Carme Arxer (Autoria desconeguda)



Creieu que la Llúcia, la Juanita i la Teresa podrien anar al Casino a gaudir de les seves activitats?

I podrien ser sòcies?

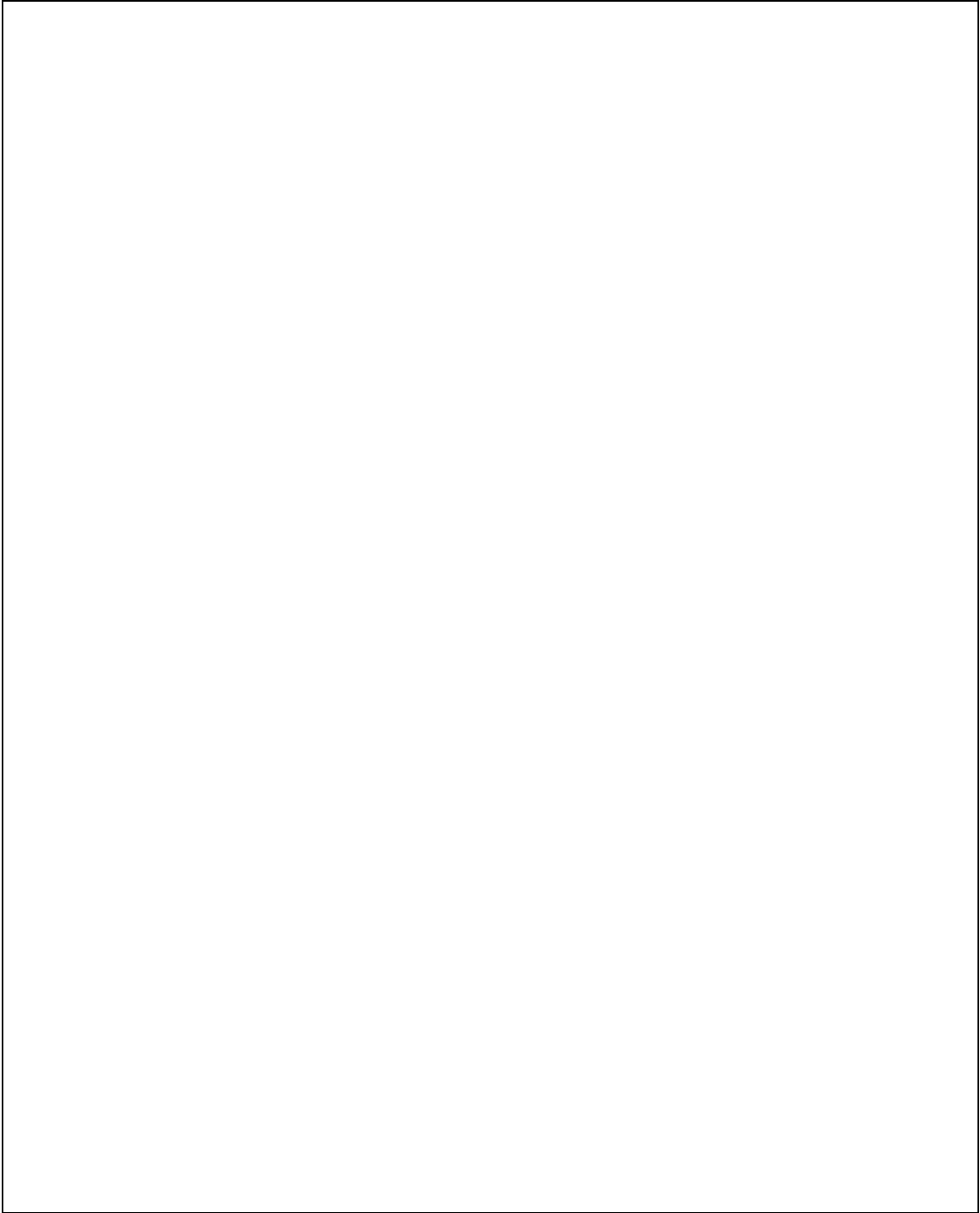


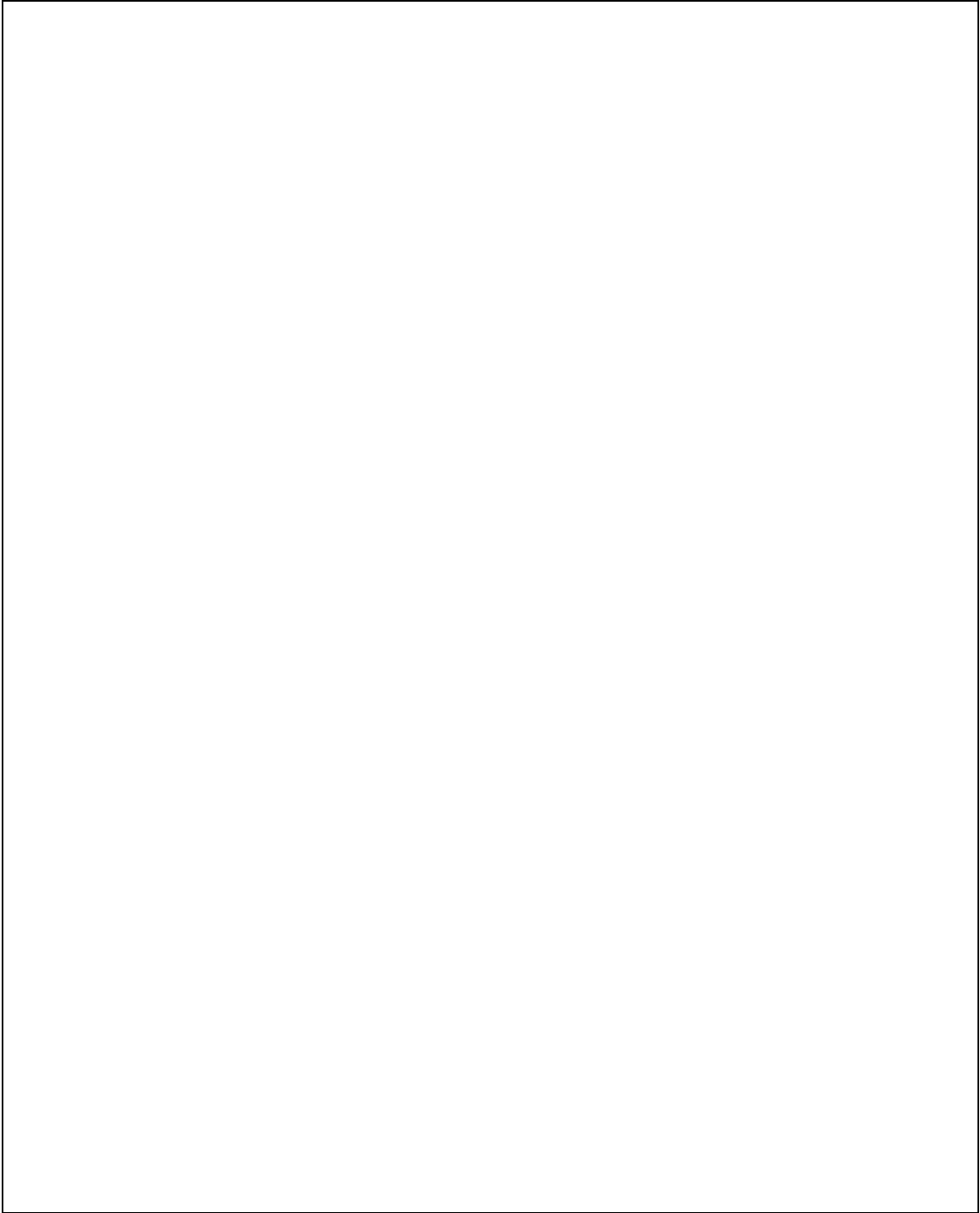
👁️ I la mare d'en Josep, la senyora Concepció?



✎ Tothom qui volgués podia ser soci? Tothom qui tingués un familiar soci podia participar de les activitats del Casino?

✎ Redacta unes conclusions sobre aquest tema.
Text: Els socis del Casino i la participació en les seves activitats.







5.3. Per acabar... Fem un ball com abans!

🎵 Posem en pràctica les activitats del Casino. Muntem un ball com els dels nostres ancestres!

Organitzarem la tasca per grups. Els grups de treball tindran un persona menys que el nombre de grups de la classe. (Si hi ha 5 grups, cada grup mirarà de tenir 4 persones.)

1a part: recerca.

- 👁 El grup 1, farà una cerca d'imatges de l'època i crearà un programa de mà i un pòster pel gran Ball final.
La resta de grups, faran recerca a la xarxa d'un dels balls que es feien: vals, americana, polca, masurca, xotis, rigodon.

Cada grup farà una fitxa –nom, origen, època, ritme, com es balla. També es poden buscar cançons per ballar quines cançons hi ha?

Nom	
Origen	
Època	
Ritme	



Com es balla?	
---------------	--

2ª part: pràctiques de ball!

🎵 Organitzarem sessions de pràctica. Caldrà que cada grup tingui a punt les músiques.

Sessió 1: el grup de vals es desfarà i cadascun dels seus membres anirà a un dels altres grups i els ensenyarà els passos.

Sessió 2: El grup d'Americana, es desfarà i cadascun dels seus membres anirà a un dels altres grups i els ensenyarà els passos.
I així amb la resta de danses i grups.

3ª part: organització d'un Gran ball de Carnaval o de Festa Major.

👁️ Podríem convidar a altres grups, aprofitar-ho per fer una Festa del Centre, o fins i tot, convidar avis i pares.
Podeu aprofitar per vestir-vos com el 1922!



6 CODA: EVOLUCIÓ FINS AVUI

6.1 Volen enderrocar el casino?!!!

CANVIS A SANT FELIU: LA SEGONA RIFA

A partir dels anys 60, l'economia de Sant Feliu havia fet un tomb. Com molts pobles de la costa, es va decantar cap al sector serveis; Sant Feliu vivia la seva segona rifa: la del turisme, que es perllongaria fins ben entrat els anys 90.

Un dels elements que va engegar aquesta rifa va ser el descobriment de la costa per part dels cineastes de Hollywood que van venir a rodar una pel·lícula a Tossa de Mar. I aquí és com va començar a ser internacional la marca Costa Brava, al paisatge i l'entorn que l'escriptor Ferran Agulló des de Sant Elm, havia batejat.

Apareix el boom dels cotxes particulars, i el que calia era construir hotels i apartaments pels turistes. Pensant en el turisme apareixen sales de ball i altres formes de lleure.

Per altra banda, l'escolarització obligatòria feia temps que ja era un fet, i no calia anar a escoltar com llegien el diari al Casino.

En canvi, la indústria, aniria reculant. El tren va deixar de tenir interès pels qui dirigien l'economia i van acabar per substituir-lo per cotxes particulars i autocars.

Tots aquests factors sumats, van afectar els Casinos: baixava el número de socis i l'economia de les entitats entrava també en davallada: quedaven estancats o desapareixien.

Elaboració pròpia

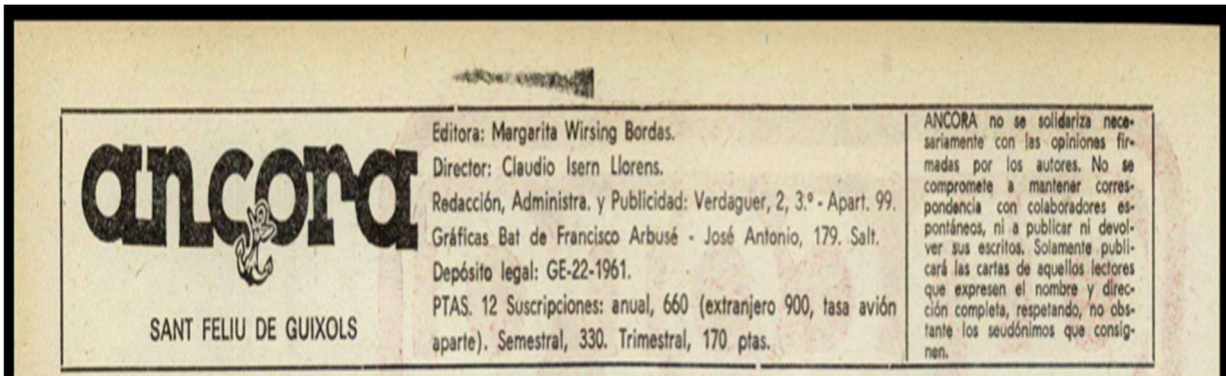
- 👁 Quins són els canvis més importants que tenen lloc a partir dels anys 60?
Com podien afectar als Casinos i per què?
Què va passar amb el Nou Casino la Constància?

Nosaltres ja sabem què va passar, perquè coneixem el Casino. Però per a la gent de Sant Feliu dels anys 70, que van viure els fets —els vostres avantpassats— van ser temps d'incerteses.

A continuació teniu uns retalls de notícies del setmanari *Àncora* que es troba a l'Arxiu. Llegirem els textos i omplirem la graella que trobeu tot seguit per recollir les informacions que trobem. Al final, redactarem un petit informe amb tot el que hem après del Casino. Serà la «Història del Casino dels Nois —Casino la Nova Constància—».



👁 Aquí tenim la capçalera del setmanari *Àncora*, als anys 70.



✎ Què els fa sospitar que volen enderrocar el Casino?
De què avisen l'Ajuntament? Creieu que l'Ajuntament la sabia aquesta informació?

Àncora de 14 d'agost de 1975 (p. 8)

«El col·legio de arquitectos contrario a la posible demolición del edificio del Casino La Constància»

La Delegació de Girona del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i Balears ha rebut un projecte de edificació al lloc on ara hi ha el Nou Casino la Constància. Això els ha fet veure que hi ha la possibilitat d'enderrocar-lo. Per això s'ha dirigit a l'Ajuntament, i l'ha informat que aquest edifici està inclòs entre els que tenen menys de 100 anys de Girona proposat com a monument històric-artístic.

I que per això, cal garantir la seva permanència, com a imatge urbana de Sant Feliu.

També han elaborat un informe per la Direcció del Patrimoni Artístic i Cultural, per tal d'agilitzar la seva protecció i defensa.

Text adaptat

👁 Aquí tenim l'informe que van enviar els dels Col·legi d'Arquitectes, publicat a *Àncora* el 23 d'octubre de 1975



PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

15.4

2n Cicle ESO i Batxillerat

Informe sobre la obra del Arquitecto General Guitart «NOU CASINO LA CONSTANCIA», situado en Sant Feliu de Guíxols (Gerona), realizado por el Archivo Histórico de Urbanismo, Arquitectura y Diseño de la Delegación de Gerona del Colegio Oficial de Arquitectos de Cataluña y Baleares



Foto: C. Román

El Archivo Histórico de Urbanismo, Arquitectura y Diseño de la Delegación de Gerona del Colegio Oficial de Arquitectos de Cataluña y Baleares, ha realizado un informe sobre la obra del arquitecto General Guitart «Nou Casino La Constancia», de nuestra ciudad.

Este documento ha sido remitido a ANCORA y nos complacemos en publicarlo dado su interés:

1) DATOS DEL EDIFICIO.

Nou Casino «La Constancia». Edificio de uso público. Emplazamiento: Paseo Generalísimo-rambla de José Antonio-calle Sant Roc (Sant Feliu de Guíxols). Años de construcción: 1899-1903. Uso actual: Centro recreativo. Propietario: Sociedad Casino La Constancia.

Categoría que se propone: Monumento Histórico Artístico de Interés Local.

2) SITUACION HISTORICA.

La figura del arquitecto General Guitart se inscribe en un momento crucial de la arquitectura de nuestro país: la época de tránsito entre los siglos XIX y XX, en la que por una parte culminan las últimas aportaciones ecléctico-historicistas del siglo XIX y se apunta hacia la nueva con el Modernismo, y por la otra empieza a fraguarse lo que será la arquitectura del Noucentisme. Por lo tanto, siempre empero dentro del Modernismo, su obra aún recoge algunas de las características eclécticas propias del lenguaje arquitectónico del siglo XIX.

Pero por encima de los valores arquitectónicos en sentido estricto, la obra y la época del arquitecto tienen también una remarkable significación histórica, por lo que significa de adscripción a un auténtico estilo colectivo y popular que conformó toda una época de nuestro país. Una época que se justifica por figuras como las de Gaudí o Domènech i Montaner, pero también, por esta difusión realmente popularizada y sorprendentemente intensiva de un lenguaje arquitectónico que a pesar de sus fuertes personalidades, remite a un fondo cultural común.

3) CONTEXTO URBANISTICO.

El edificio está situado en una zona —paseo Generalísimo-rambla de José Antonio-calle Sant Roc— que

constituye el centro neurálgico de la ciudad, en el sector de fachada marítima de la población y zona de relación y paseo en el que están situados centros de carácter cívico como el Ayuntamiento, amén de otros edificios modernistas de similar interés histórico-artístico —como la Casa Patxot—. En este sentido, y hasta recientemente, esta zona de paseo marítimo ha formado un conjunto arquitectónico de un notable interés, plenamente integrado —con ribetes imaginativos de fantasía— con el paisaje marino circundante. Todo ello hace lamentar mucho más la destrucción y degradación urbanística —en muchos casos irreversible— de un contorno en el que, con más motivo, hay que salvar lo más significativo que aún queda en pie y que forma parte insustituible de la imagen de la ciudad.

4) DESCRIPCION DEL EDIFICIO.

Edificio de nueva planta construido en un solar rectangular, con tres lados exentos y el cuarto con pared medianera. Consta de planta baja, piso con balcón corrido en voladizo, ático y cubierta plana con terraza protegida por un exornado antepecho.

El elemento más destacado de la composición lo constituye la torre de ángulo construida en la intersección de calles. Se apoya a nivel de planta baja en una ménsula columnaria y arranca del primer piso. De planta circular, su cubierta —que sobresaleará con fuerza del cuerpo general del edificio— está formada por tres cuerpos cupulares en disminución progresiva, y llevan un recubrimiento de cerámica vidriada conocida en la zona catalana con el nombre de «trencadís».

Como elementos visuales más marcados en el edificio destacan su severo tratamiento paralelepípedo, rítmicamente estructurado en una sucesión de vanos en arco de he-

rradura, así como una gran riqueza de los detalles —columnas, ajimeces, cerámicas, esgrafiados— y, sobre todo, la torre cupulada a la que ya nos hemos referido.

El arquitecto, pues, usa con desenvoltura en este edificio —dentro de un marco estilístico modernista— elementos eclécticos, sobre todo de tipo neo-mudéjar.

5) VALORACION CRITICA.

La valoración de este edificio debe pasar por dos puntos: uno que tenga en cuenta su valor histórico-arquitectónico y el otro que atenga a su valor urbanístico.

En cuanto a lo primero, hay que considerar como hecho muy positivo la creciente valoración cultural y popular del patrimonio arquitectónico del Modernismo —en el que esta obra queda situada cronológica y estilísticamente—. Y dentro de esta valoración cuenta también el factor de la adscripción, de una mayor importancia a la producción de los arquitectos menores, los cuales, sin embargo, interpretan muy a menudo —como en el presente caso— con libertad y fantasía el estilo colectivo. Respecto al valor urbanístico del edificio, nos remitimos a lo que hemos dicho en el epígrafe 3), en cuanto que éste forma parte de una imagen urbana —ya suficientemente degradada— que bajo ningún concepto puede tolerarse que siga destruyéndose. Ello es mucho más claro, por otra parte, cuando los edificios a salvar —como en este caso— reúnen condiciones para destinarlos a una función pública.

6) y 7) BIOGRAFIA Y CRONOLOGIA.

Sobre General Guitart tenemos muy pocos datos. Lo más significativo es que la mayor parte de su actividad se desarrolló en Sant Feliu de Guíxols en una época que va desde finales del siglo pasado hasta principios del actual, es decir, en pleno apogeo del Modernismo. En esta ciudad de la Costa Brava —que él contribuyó a configurar en su imagen urbana— aparte del edificio en cuestión, realizó un Asilo de Ancianos (1905), diversas viviendas

particulares y, sobre todo, un Plan General de la villa. En Barcelona dejó también algún proyecto, como es la Casa Provincial de Maternidad (1894-1902) en colaboración con el arquitecto Camil Oliveras Gencana.

8) BIBLIOGRAFIA.

ORIOL BOHIGAS: Catálogo y reseña de arquitectura modernista. Barcelona, 1971.

EL MODERNISMO EN ESPAÑA, catálogo de la exposición, Cosón del Buen Retiro, Madrid, 1969.

ARTISTAS GERUNDENSES 1800-1900, Diputación Provincial, Gerona, 1974.

ANUARIO DE LA ASOCIACION DE ARQUITECTOS DE CATALUÑA, AÑO 1905. Barcelona, 1906.

Nota: Completa el informe del C. de A. información gráfica del Casino.

OCASION

SE VENDE JEEP VIASA
CARGA 1.200 KGS.
MAXIMO BUEN ESTADO
31.000 kms.
Razón: Tel. 32 08 49

Fontanería - Electricidad
Saneamiento-Calefacción

RICARDO PLA

C/. Nueva Garrofer, 32
Teléfonos 32 02 46
ST. FELIU DE GUIXOLS

FERRETERIA
Bazar Nautic



Paseo Generalísimo núm. 11
Tel. 321605
SANT FELIU DE GUIXOLS



Quin objectiu tenien publicant aquest informe? Quina era la posició des del setmanari pel que fa a l'edifici?

Empty rectangular box for student response.



Àncora de 6 de novembre de 1975, secció Siete Días,
“El col·legio de arquitectos y los edificios” (p. 7)

Contestant a una sol·licitud feta per l’Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, el Col·legi d’Arquitectes de Catalunya i Balears, Delegació de Girona, ha enviat a l’Ajuntament la relació d’edificis, de menys de cent anys, de possible interès local i nacional. La llista és la següent: edifici Mercat Municipal, edifici Caixa de Pensions de la Vellesa i l’Estalvi i Biblioteca Pública, casa Domènech Girbau (a Sant Pol), edifici Casino Guixolenc, edifici Nou Casino la Constància, casa Patxot, casa Casas (a Sant Pol).


En base a esta aquesta relació d’edificis que tenen el possible interès local o nacional de conservació, l’Ajuntament n’ha sol·licitat informació a la Comissió Provincial de Belles Arts.

Text adaptat

1. Quins d’aquests edificis es van salvar i continuen formant part del patrimoni de Sant Feliu?

👁 *Àncora* de 13 de novembre de 1975. Acudit



 Fes una petita redacció a partir de les preguntes següents:

Què vol dir la frase: “el negoci no té entranyes”?

Qui poden ser aquests personatges? Quina expressió trobeu a les cares?

Quin edifici estan observant?

Quines són les seves intencions?

Creieu que aquests personatges tenen bons coneixements de Sant Feliu i la seva història?

Podríem aplicar la frase “Qui no coneix no valora, qui no valora, no estima, qui no estima, destrueix” a la situació?





Àncora de 30 d'octubre de 1975, secció Siete Días
«El edificio del Nuevo Casino la Constancia serà derribado»

En sessió extraordinària del ple municipal, ha estat autoritzada l'obra d'enderrocament de l'immoble del Nou Casino la Constància.

Malgrat la petició del Col·legi oficial d'Arquitectes perquè fos declarat monument d'interès local, la direcció general del Patrimoni Històric no ha qualificat l'immoble. L'Ajuntament ha donat el vist i plau per l'enderrocament amb l'argument que si fos declarat monument, no es podria fer càrrec de la restauració i conservació. Per això ha autoritzat aquest enderrocament. I a més, també ha permès l'enderroc del Casino Guixolenc o Casino dels Senyors i el cinema Victoria. L'edifici de la Constància es convertirà en un bloc de pisos.

Text adaptat



Respon les preguntes següents:

Què decideix l'Ajuntament? Quines raons dóna?

En el moment en què ho decideix, s'ha de fer càrrec de l'edifici?

Quins altres edificis seguiran el mateix destí?

A què es dedicarà el sòl on hi ha el Casino?





Ancora de 29 d'abril de 1976 (p.7)

«Definitivo adiós al edificio del casino El Guixolense»

La pasada semana fue demolida la fachada principal del edificio que fue sede del Casino El Guixolense —“dels Senyors”, para los vecinos— y del cine Victoria, única parte que quedaba últimamente en pie del edificio. Se trataba de una obra original del arquitecto Rodríguez y su conservación había sido propuesta por la delegación en Gerona del Colegio Oficial de Arquitectos de Cataluña y Baleares.



Respon les preguntes següents:

De quin edifici ens parlen?

Qui va decidir el seu enderroc i per què?

Quin altre edifici tenia el mateix destí?



- 👁 El casino Guixolenc va tenir dues seus, totes dues van ser enderrocades. Localitzeu els edificis que hi ha actualment on abans hi havia hagut les seus del casino. Quins edificis trobeu més bonics per a la ciutat?

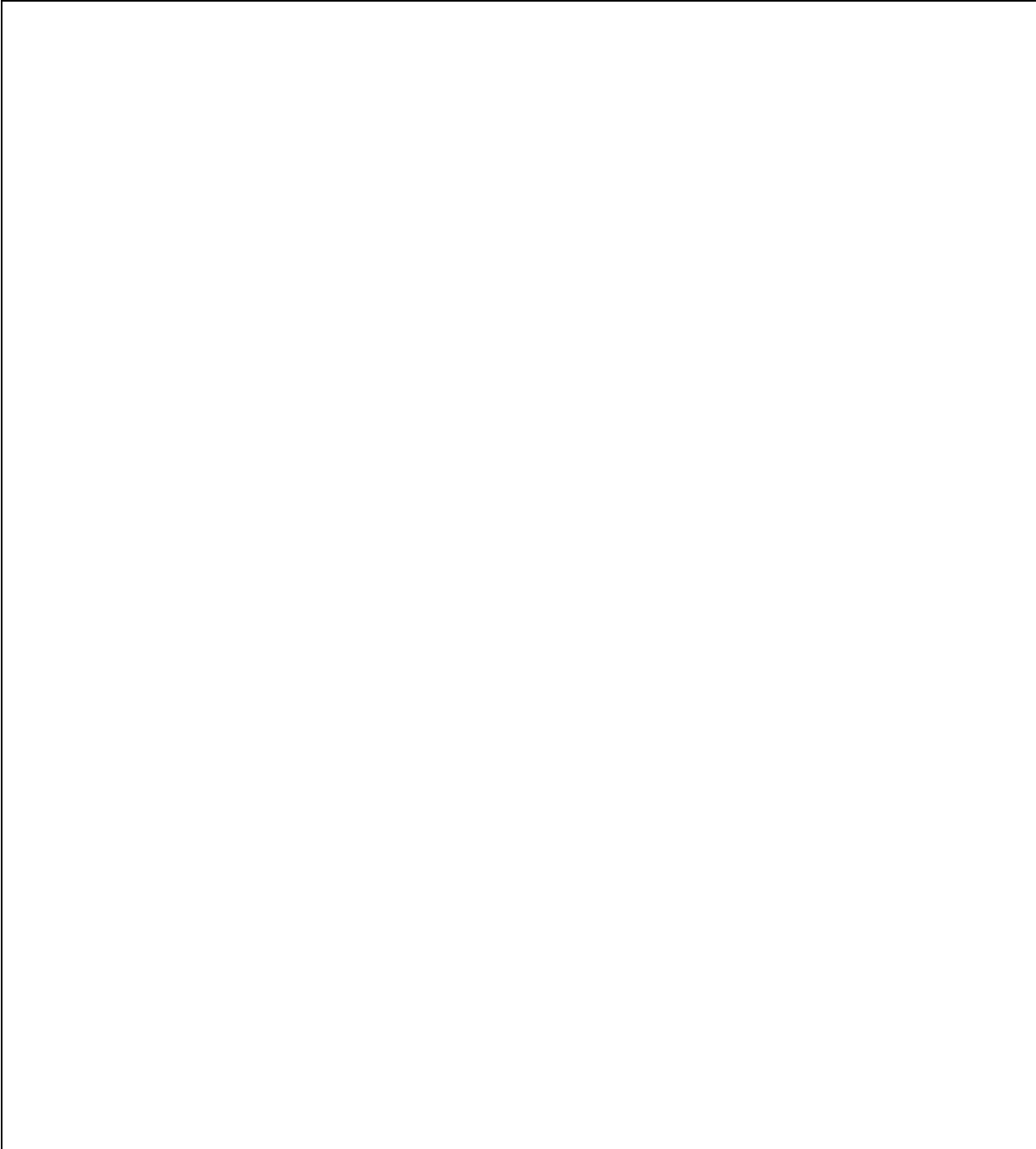
Primer edifici del Casino Guixolenc al passeig dels Guíxols (actualment desaparegut)





Segon edifici del Casino Guixolenc (passeig del Mar, al costat de les cases Patxot)







Salvem el Casino!

Van ser molts els escrits d'opinió que es van publicar, parlant de salvar el Casino. Molta gent de Sant Feliu no estaven d'acord amb el fet que desaparegués un edifici tant emblemàtic i que tantes activitats havia donat a la ciutat. Per això, va ser una sort i una alegria, la notícia de l'Àncora de 10 de juny del 1976

1. Qui resol que el Casino no es pot enderrocar?
2. Quins motius donen?
3. Què en podien pensar els diferents grups?

Àncora de 10 de juny de 1976 (p. 10)

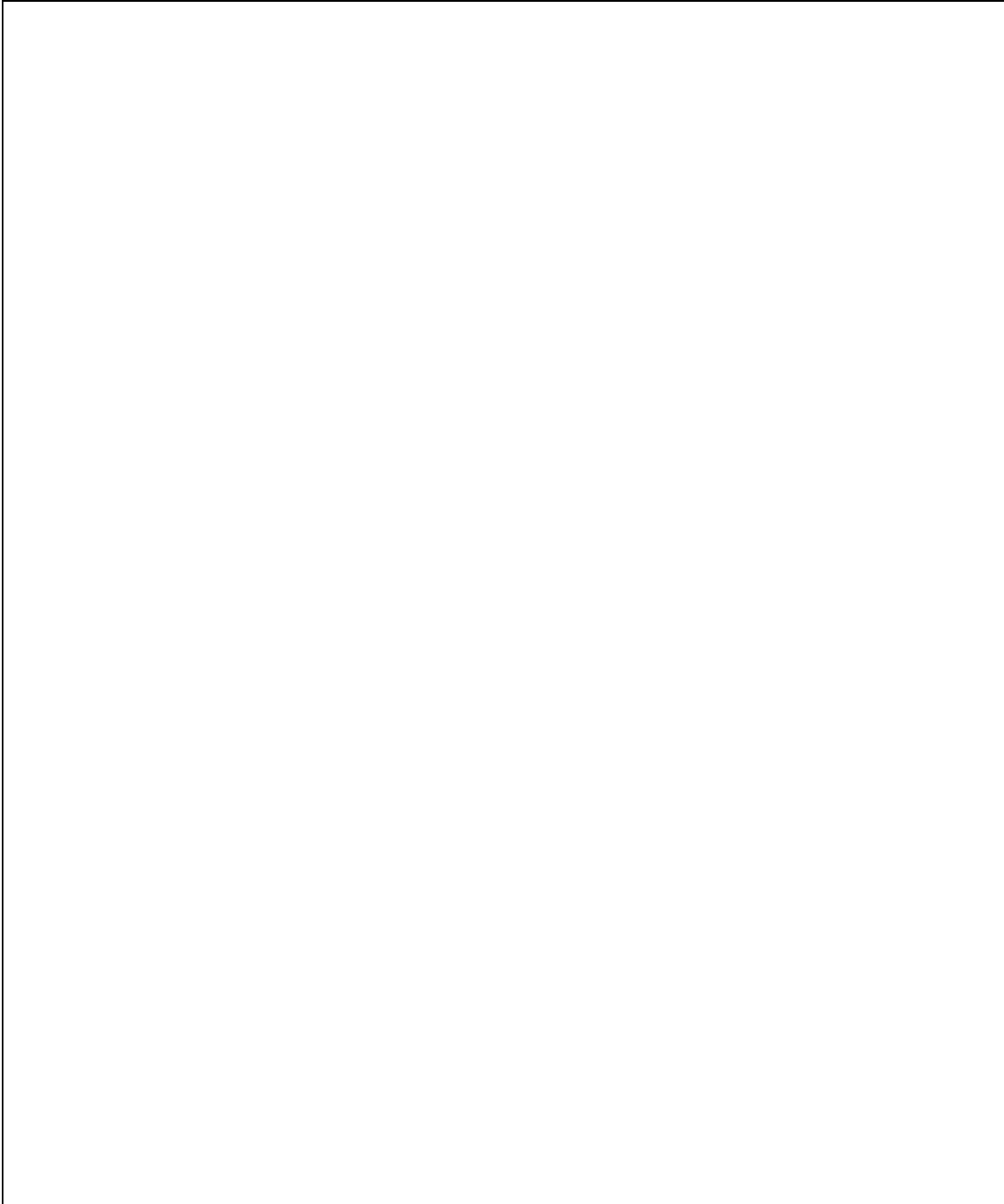
«El Nou Casino la Constància no es podrà enderrocar»

El delegat provincial del Ministeri d'Educació i Ciència comunica el següent: "Vista la proposta formulada pels serveis tècnics corresponents ha estat incoat per la Direcció General del Patrimoni Artístic i Cultural expedient de declaració de Monument Històric-Artístic i Cultural a favor de l'edifici del Casino La Constància de Sant Feliu de Guíxols.

Per això, i de conformitat amb el que disposa l'article 17 de la Llei del 13 de maig de 1933 i l'article 23 de la mateixa, aquest edifici no es podrà enderrocar ni fer-hi cap obra sense la corresponent aprovació de la citada Direcció General.

Tanmateix i previ a la declaració de Monument Històric-Artístic, es concedirà en el moment oportú el tràmit d'audiències a quantes persones o entitats tinguin interès en veure l'expedient

Text adaptat





Fem de periodistes: Qui va salvar el Casino?

Imaginem que som de la revista *Àncora*, però al segle XXI. Ara amb tota la informació que hem recollit del treball del dossier, redactarem una història: “La història del Casino dels Nois”, com si fos un article del setmanari. Podeu afegir-hi fotografies i dibuixos.



Transcendència: El Casino avui



<https://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1679780-un-pla-per-posar-al-dia-el-casino-dels-nois-a-sant-feliu.html>

Busquem aquest article i el llegim.

Com resumiríeu la situació actual del Casino? Quin futur té com a Associació? I l'edifici emblemàtic, quin futur li espera?



Per acabar... un nom que defineix.

Què podríem observar del nom que té el Casino? “la Constància”

Què vol dir ser constant?



Creieu que van estar encertats al posar-li per nom *la Constància*? Per què?
Els ha estat favorable?
I el sobrenom? Per què li deien *Casino dels Nois*? Té sentit això actualment?



Ressenyes per saber l'evolució fins avui:

Informacions setmanari Àncora: El Casino dels Nois anys 70

Data	Títol de l'article	Informacions importants
14 /8/1975	El col·legio de Arquitectos.....	



PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

15.4

2n Cicle ESO
i Batxillerat

EL
CASINO
DELS
NOIS